

UWAGI ANALITYCZNE

LUDNOŚĆ WEDŁUG OKRESU ZAMIESZKIWANIA

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 r. w województwie śląskim 2734,4 tys., tj. 57,7% osób mieszkało w swojej miejscowości od urodzenia i nie opuszczało jej na okres dłuższy niż 1 rok. Dla kraju wskaźnik ten był wyższy i wynosił 59,2%.

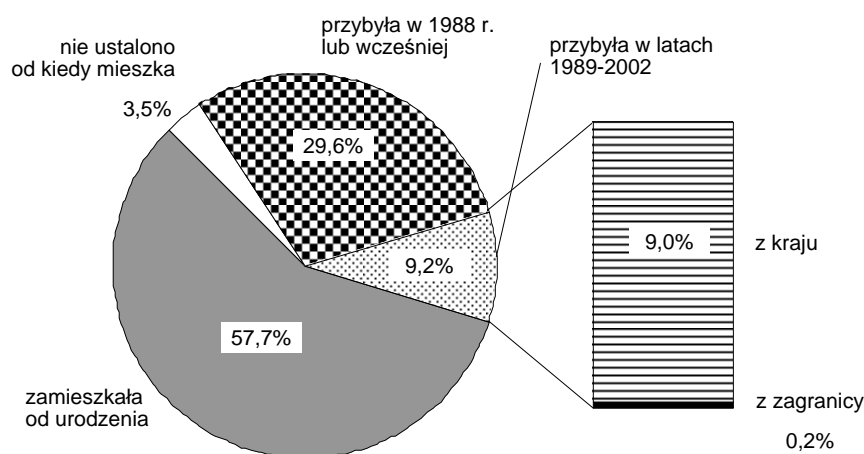
Ludności mobilnej spisano 1841,4 tys. osób i stanowiła ona 38,8% ogółu mieszkańców województwa, z czego 1403,4 tys., tj. 29,6% ludności przybyło lub powróciło (po nieobecności trwającej co najmniej 12 miesięcy) do miejscowości aktualnego zamieszkania przed rokiem 1989, a 438,0 tys., tj. 9,2% w latach 1989 – 2002, czyli w ostatnim okresie międzyspisowym.

Dla 167,1 tys. osób (tj. 3,5%) nie ustalono od kiedy mieszkają w województwie śląskim.

W województwie śląskim tak samo jak w kraju zdecydowanie dominowały migracje wewnętrzne. Dla 97,7% ludności przybyłej w latach 1989 – 2002 poprzednim miejscem zamieszkania było inne miejsce w kraju, natomiast dla 2,3% zagranica. Wskaźniki te dla kraju kształtowały się podobnie i wynosiły odpowiednio: 97,9% i 2,1%.

Dane dotyczące ludności zasiedziałej i mobilnej w województwie śląskim przedstawiono na poniższym wykresie.

**STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG OKRESU ZAMIESZKIWANIA
W AKTUALNEJ MIEJSCOWOŚCI**

W województwie śląskim większą zasiedziałością charakteryzowali się mieszkańcy wsi niż miast. Ludności zamieszkałej od urodzenia na wsi spisano 670,7 tys. osób, co stanowiło 67,7% mieszkańców wsi. Natomiast 2063,7 tys. osób, tj. 55,0% mieszkańców miast stwierdziło, że od urodzenia mieszka w mieście.

Zaobserwowano znaczne zróżnicowanie zasiedziałości w przekroju regionalnym. Największy odsetek ludności zamieszkałej od urodzenia odnotowano w powiecie żywieckim (75,9%), kłobuckim (72,5%), najmniejszy zaś w miastach: Żory (42,7%) i Zabrze (44,2%).

Polska
56,7%

śląskie
57,7%

69,1 – 75,9 %

62,5 – 69,1

55,9 – 62,5

49,3 – 55,9

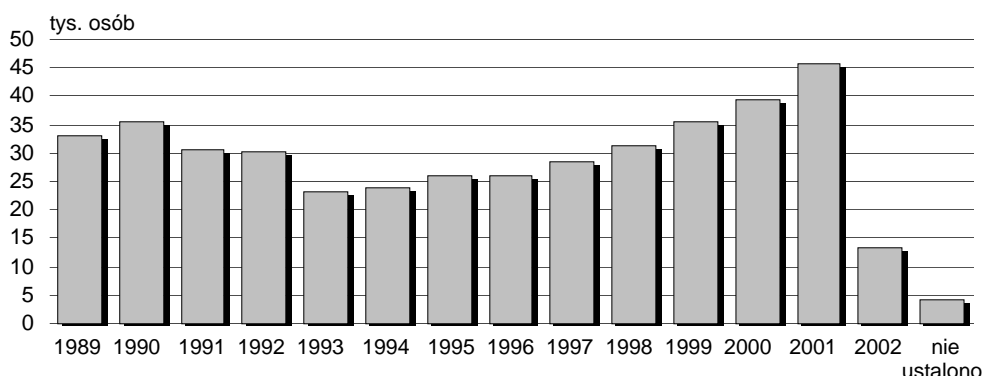
42,7 – 49,3

Do województwa śląskiego w latach 1989 – 2002 z innego miejsca w kraju przybyło lub powróciło (po nieobecności trwającej rok lub dłużej) 427,9 tys. osób, co stanowiło 9,0% ogółu ludności województwa śląskiego. W okresie międzyspisowym w województwie śląskim odnotowano przewagę napływu migrantów (427,9 tys.) nad odpływem (404,8 tys.).

W związku z tym wystąpiło saldo dodatnie migracji wewnętrznych i wyniosło 23,1 tys. osób. W konsekwencji tego zjawiska województwo śląskie znalazło się w grupie województw napływowych.

Według metodologii zastosowanej w spisie 2002 r. badano tylko ostatnią migrację danej osoby, zatem migracje z lat wcześniejszych zostały pominięte w badaniu. Dlatego też analizując dane w zakresie ludności przybyłej w latach 1989 – 2002 do województwa śląskiego z innego miejsca w kraju, można stwierdzić, że najwięcej osób (45,7 tys., tj. 10,7% ludności przybyłej z kraju w latach 1989 – 2002) zmieniło miejsce zamieszkania w 2001 r., a następnie w 2000 r. – 39,5 tys. (tj. 9,2%).

LUDNOŚĆ PRZYBYŁA W LATACH 1989 – 2002 Z INNEGO MIEJSCA W KRAJU WEDŁUG ROKU PRZYBYCIA

W województwie śląskim w migracjach wewnętrznych w latach 1989 – 2002 przeważał kierunek przemieszczeń z miasta do miasta, natomiast najmniej osób przeniosło się ze wsi na inne tereny wiejskie. Saldo migracji między terenami miejskimi a wiejskimi było dodatnie dla miast.

Migracje wewnętrzne w latach 1989 – 2002 według kierunku miasto – wieś oraz płci

N a p ł y w

Płeć	Ogółem	Z miast ^a	Ze wsi ^a	Do miast			Na wieś		
				razem	z miast ^a	ze wsi ^a	razem	z miast ^a	ze wsi ^a

w tysiącach

Ogółem	427,9	294,4	123,3	314,3	219,6	87,2	113,6	74,8	36,1
Mężczyźni	205,1	141,5	58,7	149,2	104,5	41,1	55,9	37,0	17,6
Kobiety	222,8	153,0	64,6	165,0	115,1	46,1	57,7	37,8	18,6

w odsetkach

Ogółem	100,0	68,8	28,8	73,4	51,3	20,4	26,6	17,5	8,4
Mężczyźni	100,0	69,0	28,6	72,7	50,9	20,0	27,3	18,0	8,6
Kobiety	100,0	68,7	29,0	74,1	51,7	20,7	25,9	17,0	8,3

a Bez migracji z nieustalonego miejsca zamieszkania.

Migracje wewnętrzne w latach 1989 – 2002 według kierunku miasto – wieś oraz płci (dok.)

O d p ł y w

Płeć	Ogółem	Do miast	Na wieś	Z miast			Ze wsi		
				razem	do miast	na wieś	razem	do miast	na wieś

w tysiącach

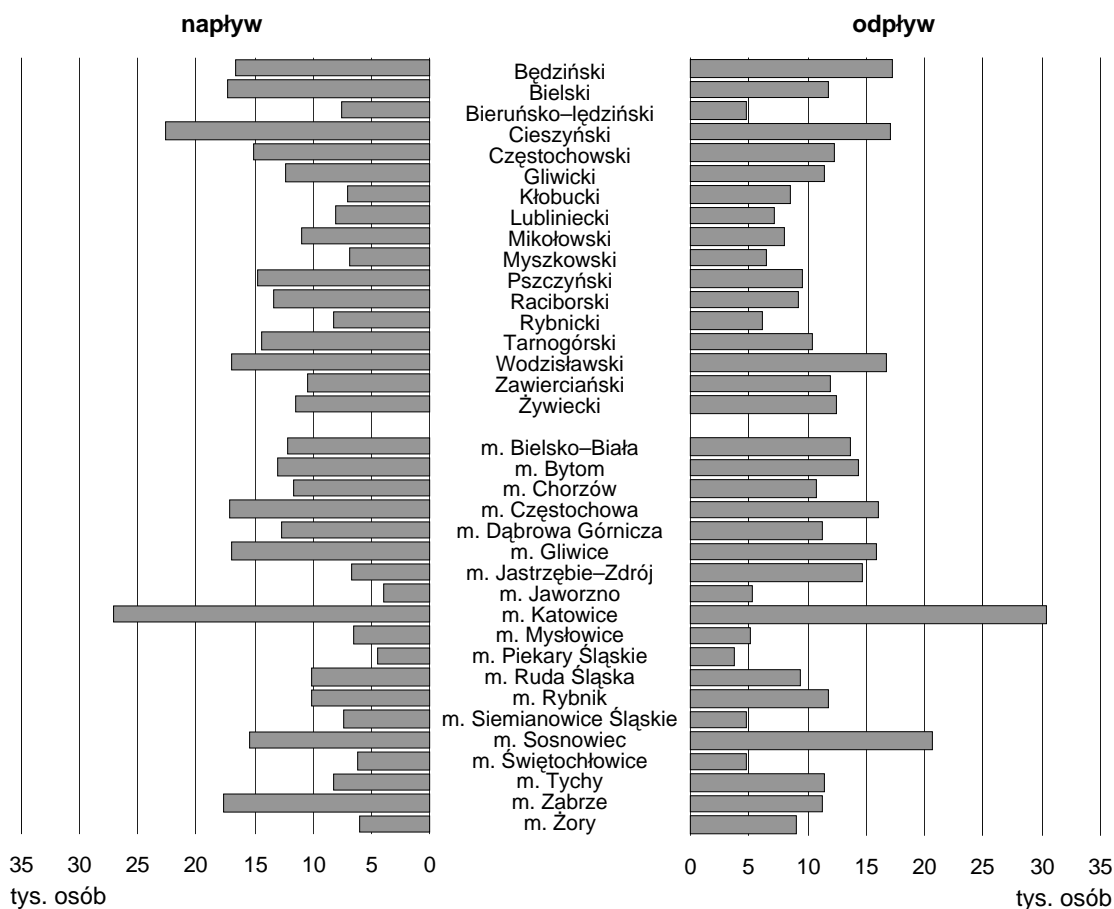
Ogółem	404,8	268,2	136,6	320,2	217,6	102,6	84,6	50,5	34,1
Mężczyźni	196,4	128,8	67,6	155,5	104,6	51,0	40,8	24,2	16,6
Kobiety	208,4	139,4	69,1	164,7	113,1	51,6	43,8	26,3	17,5

w odsetkach

Ogółem	100,0	66,2	33,8	79,1	53,8	25,3	20,9	12,5	8,4
Mężczyźni	100,0	65,6	34,4	79,2	53,3	26,0	20,8	12,3	8,5
Kobiety	100,0	66,9	33,1	79,0	54,2	24,8	21,0	12,6	8,4

Dodatknie saldo migracji wewnętrznych w latach 1989 – 2002 cechowało trzy podregiony, tzn.: częstochowski, bielsko – bialski i centralny śląski. W pierwszym z nich napływ migracyjny przewyższał odpływ o 3000 osób, w drugim o 8823 osoby, natomiast w trzecim o 16896 osób. Odwrotną sytuację odnotowano w podregionie rybnicko – jastrzębskim, gdzie saldo migracji wewnętrznej miało wartość ujemną i wynosiło minus 5614.

MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI W LATACH 1989 – 2002 WEDŁUG POWIATÓW

W latach 1989 – 2002 największy napływ migracyjny wystąpił w Katowicach (27,1 tys. osób) i powiecie cieszyńskim (22,6 tys. osób), a najwyższy odpływ odnotowano w miastach: Katowice (30,4 tys. osób) i Sosnowiec (20,6 tys. osób) oraz powiecie będzińskim (17,3 tys. osób). Najwyższe saldo migracji wewnętrznych w okresie międzypisowym odnotowano w mieście Zabrze (6,5 tys.) oraz w powiatach: bielskim (5,7 tys.) i cieszyńskim (5,6 tys.), natomiast najniższe w miastach: Jastrzębie-Zdrój (minus 7,9 tys.) oraz Sosnowiec (minus 5,1 tys.).

Migracje międzywojewódzkie i wewnątrzwojewódzkie

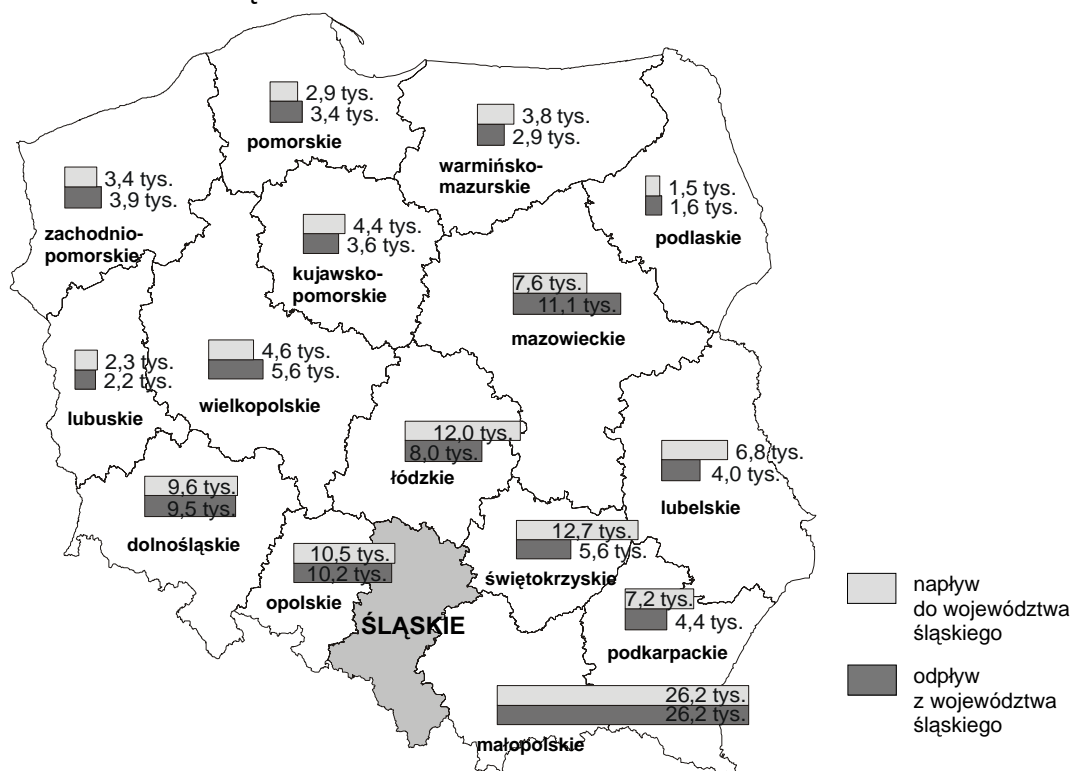
W województwie śląskim tak samo jak w kraju wśród migracji wewnętrznych jakie miały miejsce w latach 1989 – 2002 zdecydowanie przeważały migracje wewnątrzwojewódzkie (302,4 tys. osób), które stanowiły 70,7% (w kraju 72,8%) wszystkich migracji wewnętrznych. Natomiast 27,0% (w kraju 24,9%) to migracje międzywojewódzkie, a pozostałe 2,4% (w kraju 2,3%) to migracje z nieustalonego miejsca zamieszkania.

Analizując migracje międzywojewódzkie w latach 1989 – 2002, wynika, że największy odpływ ludności z województwa śląskiego do innych województw odnotowano w latach 1996 – 2002, natomiast lata 1989 – 1995 charakteryzowały się największym napływem ludności z innych województw.

Migracje międzywojewódzkie w latach 1989 – 2002

Lata migracji	Napływ	Odpływ	Saldo
	w tysiącach		
1989 – 2002	115,4	102,4	13,0
1989 – 1995	61,7	37,7	24,0
1996 – 2002	52,5	63,3	-10,8

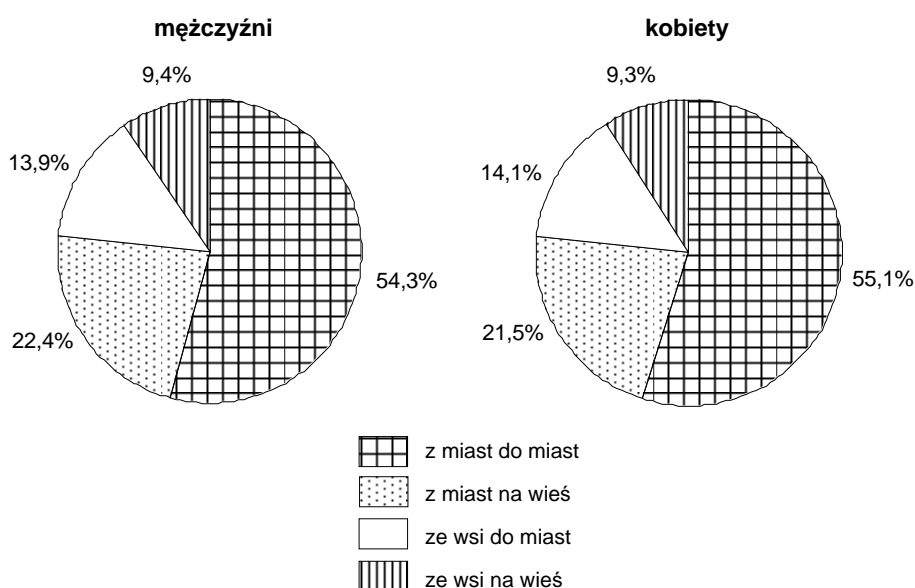
MIGRACJE MIĘDZYWOJEWÓDZKIE LUDNOŚCI W LATACH 1989 – 2002

W latach 1989 – 2002 do województwa śląskiego najwięcej osób przybyło z województwa małopolskiego (26,2 tys. osób), świętokrzyskiego (12,7 tys. osób), łódzkiego (12,0 tys. osób) oraz opolskiego (10,5 tys. osób). Natomiast największy odpływ wystąpił z województwa śląskiego do województw: małopolskiego (26,2 tys. osób), mazowieckiego (11,1 tys. osób) i opolskiego (10,2 tys. osób).

W ramach migracji wewnątrzwojewódzkich w województwie śląskim najczęstsze były przemieszczenia z miast do miast, stanowiły one 54,7% wszystkich migracji wewnątrzwojewódzkich. Przepływ ludności z miast na wieś wynosił prawie 22%, ze wsi do miast – 14,0%, natomiast najmniej migracji odnotowano ze wsi na wieś (9,3%).

STRUKTURA MIGRACJI WEWNĄTRZWOJEWÓDZKICH LUDNOŚCI W LATACH 1989 – 2002 WEDŁUG PŁCI I KIERUNKU MIASTO – WIEŚ

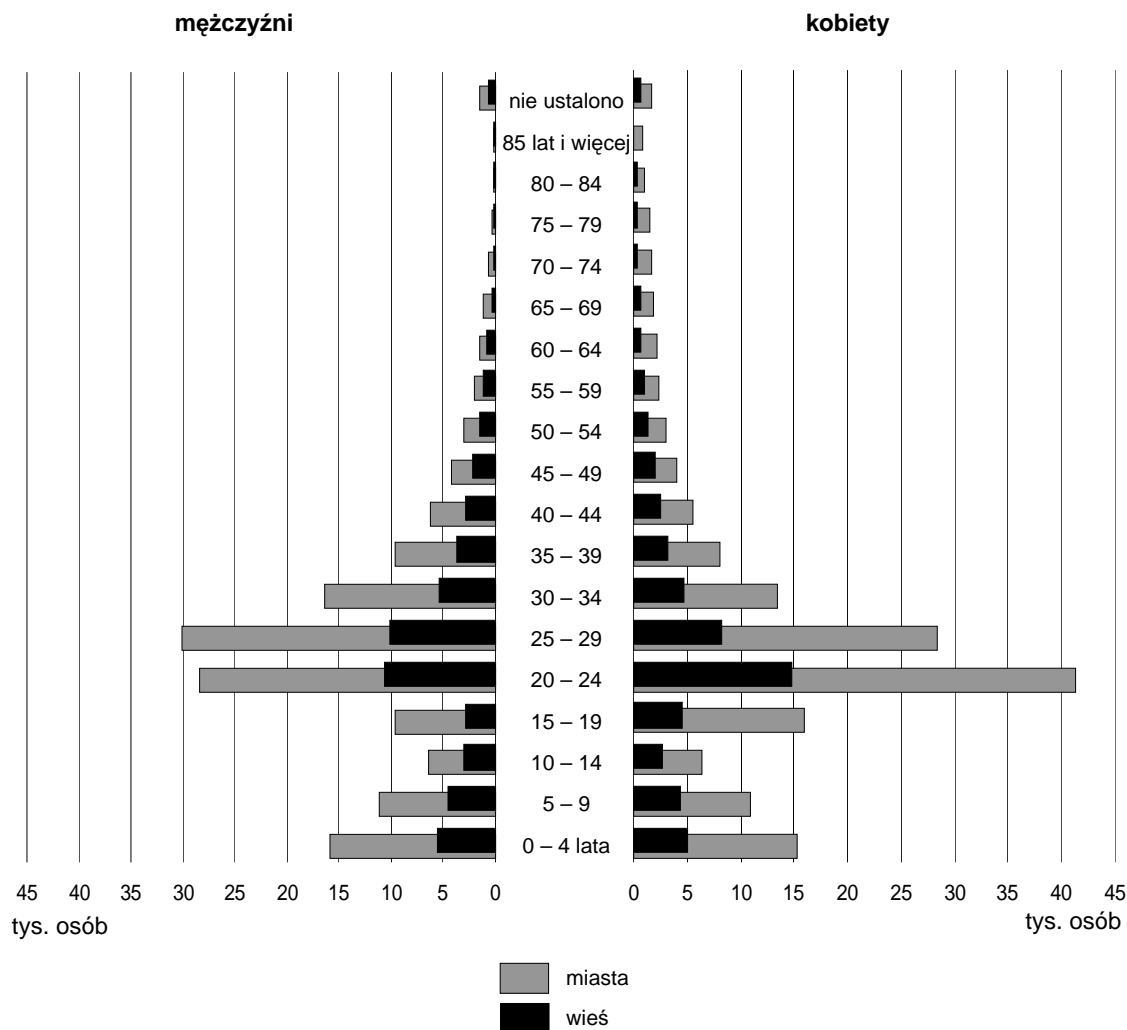
LUDNOŚĆ PRZYBYŁA W LATACH 1989 – 2002 Z INNEGO MIEJSCA W KRAJU

Wiek i płeć

Spośród ludności przybyłej w latach 1989 – 2002 z innego miejsca w kraju zdecydowaną większość (76,3%) stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (w kraju 75,1%), następnie 18,6% to osoby w wieku przedprodukcyjnym, a 5,0% – w wieku poprodukcyjnym. Wśród osób migrujących przeważały kobiety (52,1%). Natomiast najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25 – 34 lata, przy czym wśród mężczyzn – osoby w wieku 30 – 34 lata, a wśród kobiet – w wieku 25 – 29 lat.

Z analizy wieku osób w momencie migracji wynika, że najliczniejszą grupą wśród mężczyzn byli mężczyźni w wieku 25 – 29 lat i stanowili 19,6% ogółu migrujących mężczyzn w latach 1989 – 2002. Natomiast wśród kobiet najczęściej migrowały kobiety w wieku 20 – 24 lata i stanowiły 25,2% ogółu migrujących kobiet w omawianym okresie.

**LUDNOŚĆ PRZYBYŁA W LATACH 1989 – 2002 Z INNEGO MIEJSCA W KRAJU
WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU W MOMENCIE MIGRACJI**

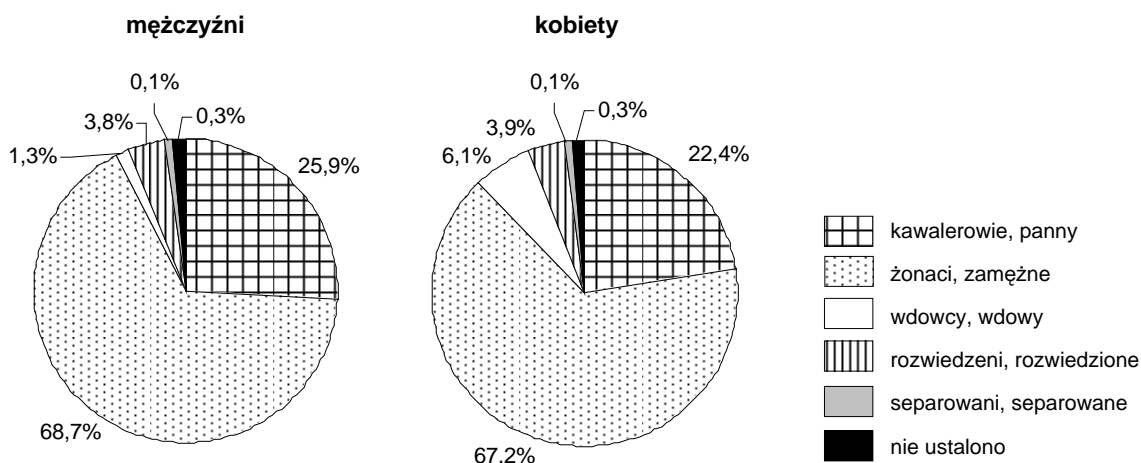

Stan cywilny prawny

Analiza danych o stanie cywilnym prawnym osób przybyłych w latach 1989 – 2002 jest ograniczona do analizy stanu cywilnego w momencie spisu, ponieważ w spisie nie badano stanu cywilnego w momencie migracji.

Najliczniejszą grupę wśród ludności przybyłej z innego miejsca w kraju, będącej w czasie spisu 2002 w wieku 15 lat i więcej tworzyły osoby żonate i zamężne (249,7 tys. osób) i stanowiły one 67,9% (w kraju 64,7%) wszystkich migrantów. Drugą co do liczebności grupę stanowili kawalerowie i panny – 24,0% (w kraju 27,7%), następnie wdowcy i wdowy oraz osoby rozwiedzione – po 3,8%.

**STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ PRZYBYŁEJ W LATACH 1989 – 2002
Z INNEGO MIEJSCA W KRAJU WEDŁUG PŁCI I STANU CYWILNEGO PRAWNEGO**

Do miast województwa śląskiego więcej niż na wieś przybyło kawalerów i panien (o 8,7 pkt procentowego), natomiast wśród osób przybyłych na wieś zdecydowanie przeważali małżonkowie (76,4%).

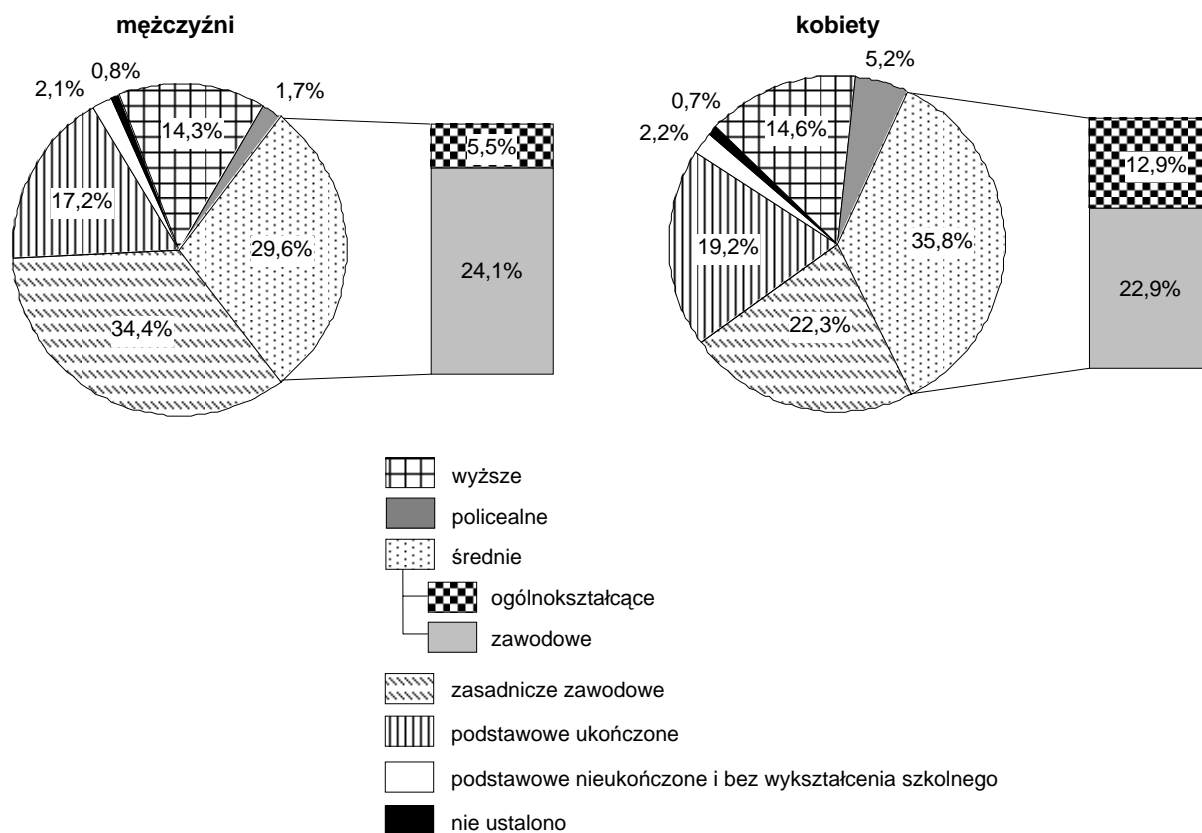
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej przybyłej w latach 1989 – 2002 z innego miejsca w kraju według stanu cywilnego prawnego

Stan cywilny prawny	Ludność przybyła		
	ogółem	do miast	na wieś
	w odsetkach		
Ogółem	100,0	100,0	100,0
Kawalerowie / panny.....	24,0	26,3	17,6
Żonaci / zamężne.....	67,9	64,9	76,4
Wdowcy / wdowy	3,8	4,1	3,2
Rozwiedzeni / rozwiedzione.....	3,8	4,3	2,5
Seperowani / seperowane	0,1	0,1	0,1
Nie ustalono	0,3	0,3	0,2

Poziom wykształcenia

W spisie ludności 2002 badano poziom wykształcenia osób w wieku 13 lat i więcej według stanu w momencie spisu. Z zebranych danych wynika, iż wśród ludności przybyłej do miejscowości aktualnego zamieszkania w latach 1989 – 2002 z innego miejsca w kraju, osoby z wykształceniem średnim stanowiły 32,8% (z przewagą średniego zawodowego – 23,4%), w następnej kolejności – z zasadniczym zawodowym (28,0%) i podstawowym ukończonym (18,2%). Odsetek osób z wykształceniem wyższym wyniósł 14,5% ludności przybyłej w latach 1989 – 2002 z innego miejsca w kraju.

**STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ PRZYBYŁEJ W LATACH 1989 – 2002
Z INNEGO MIEJSCA W KRAJU WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**

Analizując poziom wykształcenia osób przybyłych do miast województwa śląskiego, zauważa się znaczną przewagę osób z wykształceniem średnim, natomiast wśród osób przybyłych na wieś dominowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

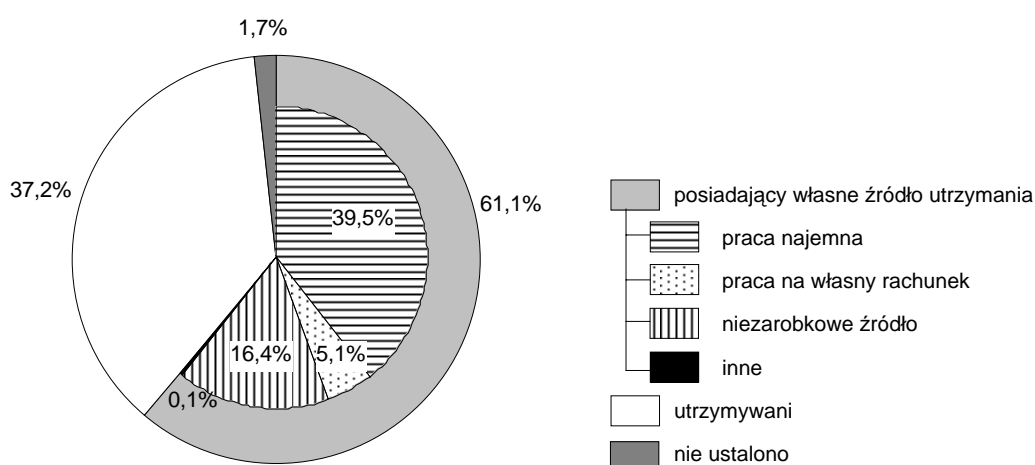
Struktura ludności w wieku 13 lat i więcej przybyłej w latach 1989 – 2002 z innego miejsca w kraju według poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Ludność przybyła		
	ogółem	do miast	na wieś
	w odsetkach		
Ogółem	100,0	100,0	100,0
Wyższe	14,5	15,8	10,8
Policealne	3,5	3,7	3,0
Średnie.....	32,8	33,9	29,9
Zasadnicze zawodowe.....	28,0	25,6	35,1
Podstawowe ukończone	18,2	18,1	18,7
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	2,1	2,2	2,0
Nie ustalono	0,7	0,8	0,6

Główne źródło utrzymania

Wśród osób przybyłych w latach 1989 – 2002 do województwa śląskiego z innego miejsca w kraju 319,7 tys. osób utrzymywało się z pracy, co stanowiło 74,7% (z najemnej – 80,3 tys. osób i z pracy na rachunek własny – 39,4 tys. osób). Niezarobkowe źródło utrzymania posiadało 100,1 tys. osób, a tylko 825 osób utrzymywało się z dochodów z własności i najmu. Wśród osób przybyłych w latach 1989 – 2002, których głównym źródłem utrzymania było niezarobkowe źródło najwięcej osób pobierało emeryturę pracowniczą, kombatancką i pochodne (29,4%) oraz rentę inwalidzką (19,7%).

**STRUKTURA LUDNOŚCI PRZYBYŁEJ W LATACH 1989 – 2002
Z INNEGO MIEJSCA W KRAJU WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA**

Ludność pracująca

Prawie 197 tys. osób, które przybyły w latach 1989 – 2002 do województwa śląskiego z innego miejsca w kraju to ludność pracująca w wieku 15 lat i więcej.

Najwięcej osób przybyłych pracowało w przetwórstwie przemysłowym – 37,9 tys. (tj. 19,3%), a w dalszej kolejności w:

- handlu hurtowym i detalicznym; naprawach pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – 32,1 tys. (tj. 16,3%),
- górnictwie i kopalnictwie – 19,5 tys. (tj. 9,9%),
- ochronie zdrowia i opiece społecznej – 15,3 tys. (tj. 7,8%),
- budownictwie – 14,0 tys. (tj. 7,1%),
- transporcie, gospodarce magazynowej i łączności – 13,5 tys. (tj. 6,9%).

W województwie śląskim na 1000 pracujących przypadało 125 osób pracujących w wieku 15 lat i więcej przybyłych w latach 1989 – 2002 z innego miejsca w kraju.

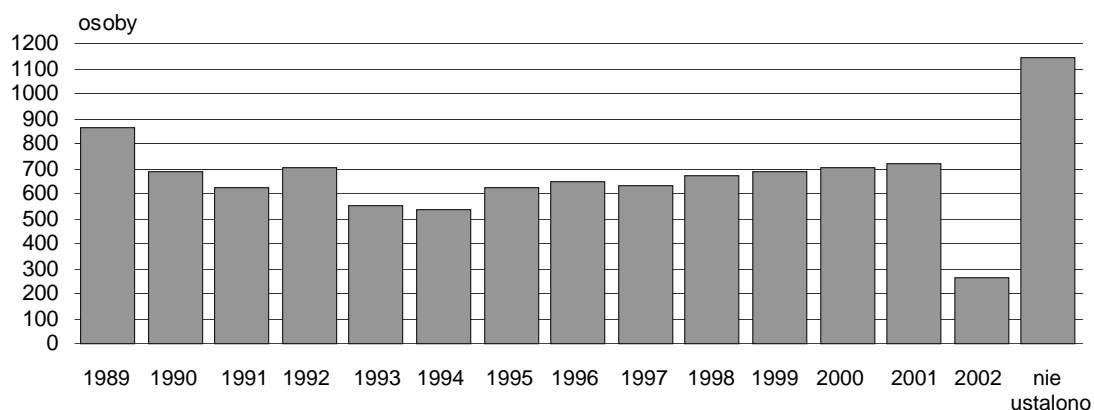
LUDNOŚĆ PRZYBYŁA W LATACH 1989 – 2002 Z ZAGRANICY

Województwo śląskie było drugim województwem w Polsce (po mazowieckim), gdzie najwięcej osób w latach 1989 – 2002 przybyło z zagranicy. Wyniki spisu ludności 2002 wykazały, że do województwa śląskiego w okresie międzyspisowym przybyło 10,1 tys. osób z zagranicy, co stanowiło 2,3% ludności ogółem przybyłej w latach 1989 – 2002.

Wielkość ta obejmuje zarówno osoby mieszkające kiedyś w województwie śląskim, które wyjechały za granicę na co najmniej rok i powróciły, jak i imigrantów (cudzoziemców lub Polaków, np. repatriantów), tj. osoby, których stałym miejscem zamieszkania był inny kraj, a w latach 1989 – 2002 otrzymali prawo stałego pobytu (osiedlania się).

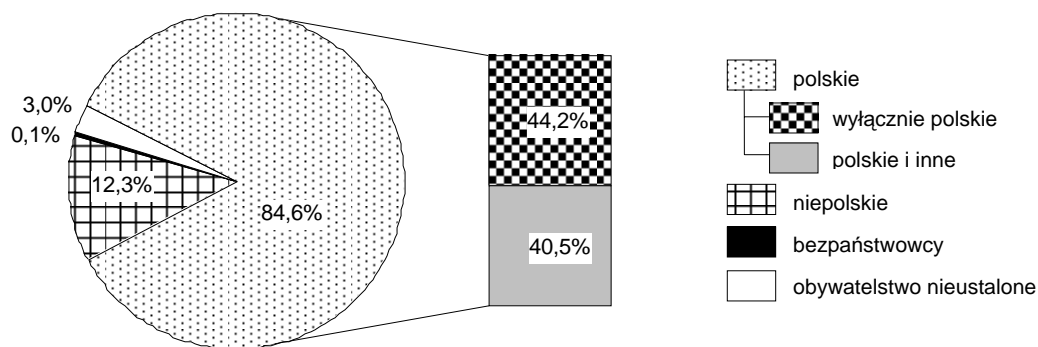
Nasilenie przyjazdów było rozłożone w miarę równomiernie na wszystkie międzyspisowe lata. Najwięcej osób przybyło z zagranicy w 1989 r. (867 osób, tj. 8,6%), a najmniej w 1994 r. (538 osób, tj. 5,3%)

**LUDNOŚĆ PRZYBYŁA W LATACH 1989 – 2002 Z ZAGRANICY
WEDŁUG ROKU PRZYBYCIA**

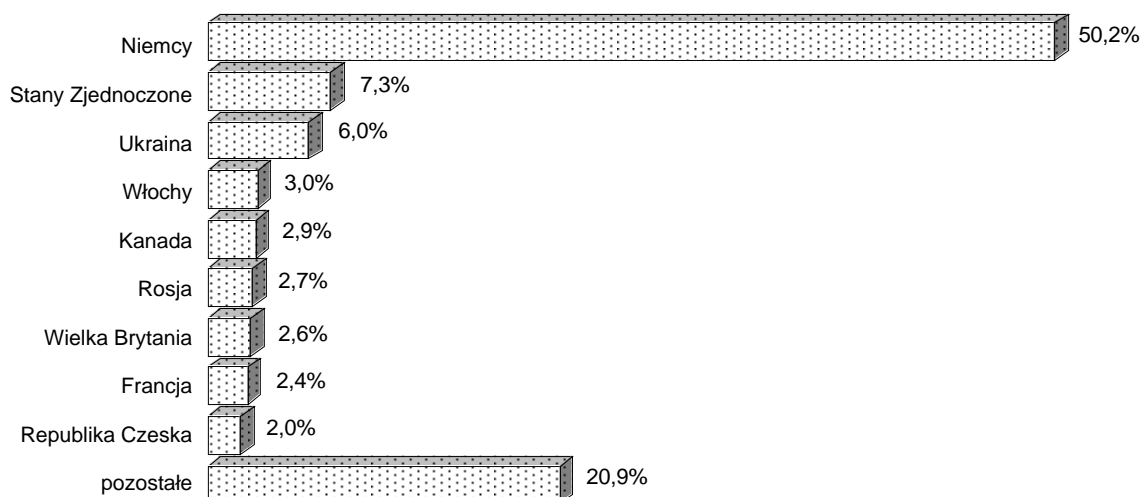
Wśród ludności przybyłej w latach 1989 – 2002 z zagranicy 8,5 tys. osób posiadało obywatelstwo polskie, z czego 4,1 tys. osób posiadało podwójne obywatelstwo. Osoby z niepolskim obywatelstwem stanowiły 12,3% ludności przybyłej z zagranicy w okresie międzyspisowym.

**STRUKTURA LUDNOŚCI PRZYBYŁEJ W LATACH 1989 – 2002 Z ZAGRANICY
WEDŁUG OBYWATELSTWA**

Wśród osób przybyłych do województwa śląskiego najczęstszym krajem poprzedniego zamieszkania były Niemcy (5064), Stany Zjednoczone (731), Ukraina (602) i Włochy (301). Wskaźniki dla pozostałych krajów kształtowały się poniżej 3% wszystkich przyjazdów.

STRUKTURA LUDNOŚCI PRZYBYŁEJ W LATACH 1989 – 2002 Z ZAGRANICY WEDŁUG KRAJU POPRZEDNIEGO ZAMIESZKANIA

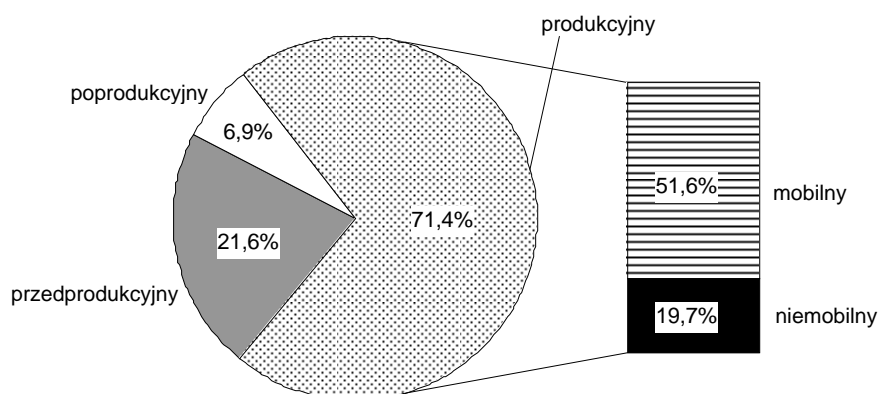

Spośród wszystkich przybyłych z zagranicy 8,5 tys. osób (tj. prawie 85%) przybyło do miast, natomiast 1,5 tys. osób osiedliło się na wsi. W miastach województwa śląskiego więcej osiedliło się mężczyzn niż kobiet (o 2,2 pkt procentowego), jednak na wsi nieznacznie dominowały kobiety (o 0,4 pkt procentowego).

Wiek i płeć

Analizując wiek osób przybyłych w latach 1989 – 2002 z zagranicy w momencie spisu, można zauważyć, że ponad 71% to osoby w wieku produkcyjnym, a najliczniejszą grupą wiekową były osoby w wieku 35 – 39 lat, zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet.

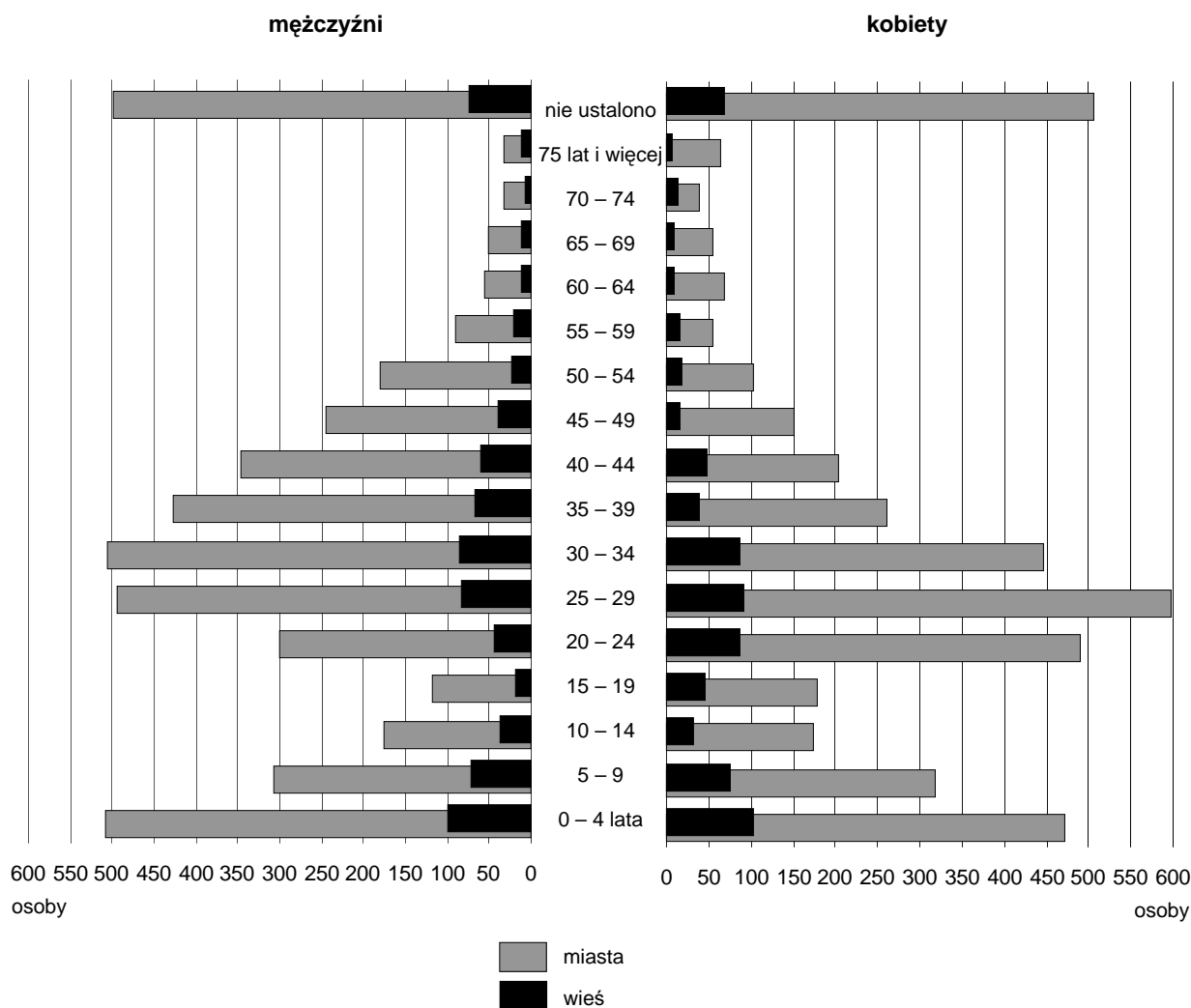
STRUKTURA LUDNOŚCI PRZYBYŁEJ W LATACH 1989 – 2002 Z ZAGRANICY WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W MOMENCIE SPISU

W latach 1989 – 2002 do województwa śląskiego z zagranicy przybyło więcej mężczyzn niż kobiet. Mężczyźni stanowili 50,9% wszystkich przybyłych z zagranicy, natomiast kobiety 49,1%.

Biorąc pod uwagę wiek osób w momencie migracji wynika, że najwięcej osób przybyłych z zagranicy było w wieku 25 – 29 lat i stanowili oni 12,6% wszystkich przybyłych z zagranicy. Stosunkowo wysoki był wskaźnik migrujących dzieci w wieku 0 – 4 lata i wynosił on 11,7%. Wynika to z faktu, że do województwa śląskiego w latach 1989 – 2002 z zagranicy przybywały całe rodziny. Wśród mężczyzn przybyłych z zagranicy najliczniejszą grupą byli mężczyźni w wieku 30 – 34 lata i stanowili oni 11,5% wszystkich mężczyzn przybyłych z zagranicy. Natomiast wśród kobiet najliczniejszą grupą były kobiety w wieku 25 – 29 lat (13,9%).

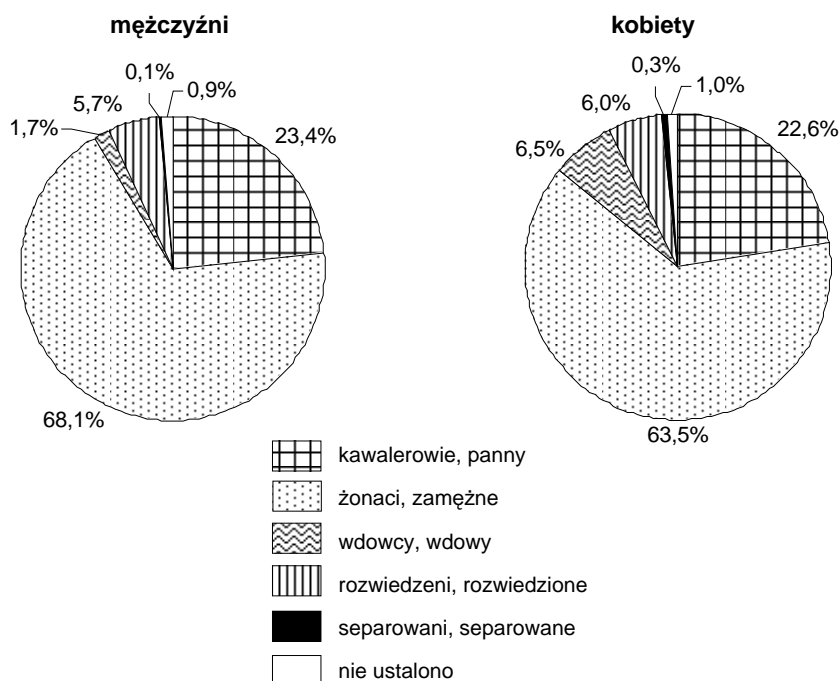
LUDNOŚĆ PRZYBYŁA W LATACH 1989 – 2002 Z ZAGRANICY WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU W MOMENCIE MIGRACJI

Stan cywilny prawny

Analizując stan cywilny osób przybyłych z zagranicy można zauważyć podobnie jak w migracjach wewnętrznych, że zdecydowanie mobilne były osoby zamężne i żonate oraz kawalerowie i panny. Spośród osób w wieku 15 lat i więcej przybyłych w latach 1989 – 2002 z zagranicy, było 5,5 tys. osób zamężnych lub żonatych i stanowiły one 65,9% wszystkich migrantów. Kawalerów i panien przybyło z zagranicy ok. 2 tys. osób (tj. 23,0%), natomiast osoby owdowiałe stanowiły 4,0% wszystkich przybyłych z zagranicy w okresie międzypisowym. W przypadku osób owdowiałych, odnotowano znaczną przewagę kobiet nad mężczyznami, ponieważ w latach 1989 – 2002 przybyło z zagranicy prawie 4 razy więcej kobiet owdowiałych niż mężczyzn.

STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ PRZYBYŁEJ W LATACH 1989 – 2002 Z ZAGRANICY WEDŁUG PŁCI I STANU CYWILNEGO PRAWNEGO

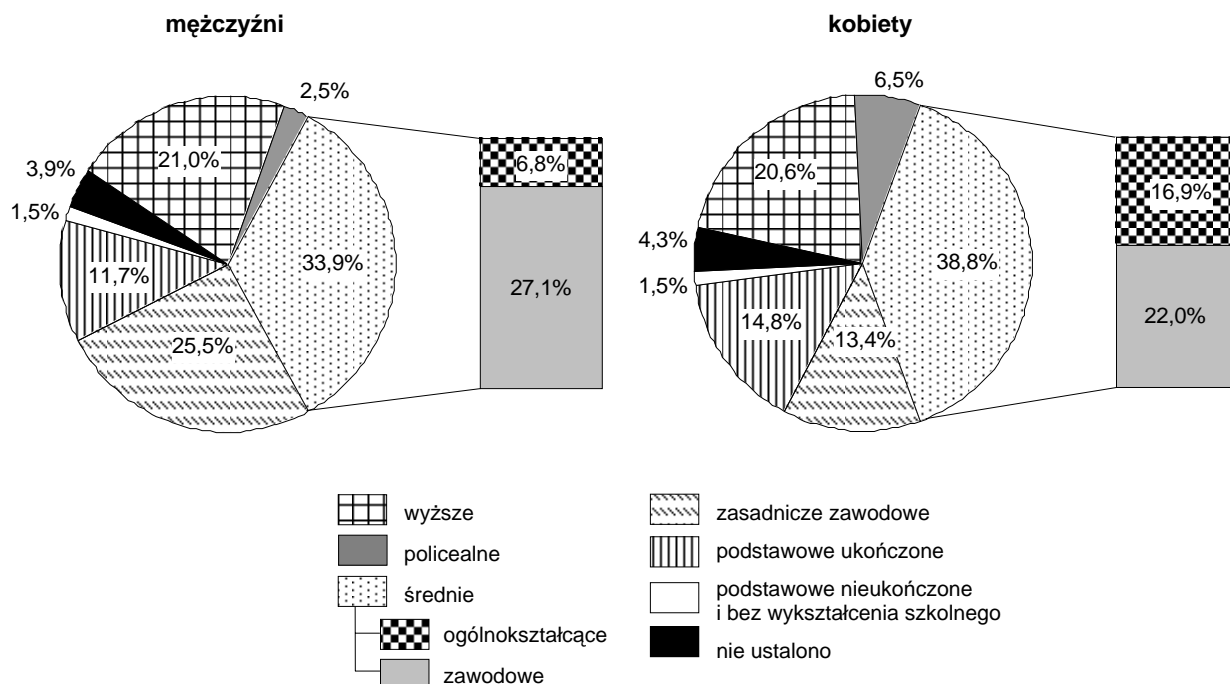

Poziom wykształcenia

Ludność w wieku 13 lat i więcej przybyła z zagranicy charakteryzowała się dość wysokim poziomem wykształcenia. Wykształcenie średnie ogólnokształcące i zawodowe posiadało 36,4% ludności przybyłej z zagranicy, natomiast wykształceniem wyższym legitymowało się 20,8%. Odsetek ludności przybyłej z zagranicy z wykształceniem podstawowym ukończonym oraz nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego wyniósł 14,7%.

Biorąc pod uwagę płeć i poziom wykształcenia osób w wieku 13 lat i więcej przybyłych z zagranicy można zauważyć, że kobiety były lepiej wykształcone niż mężczyźni. Wśród kobiet 65,9% posiadało wykształcenie co najmniej średnie, podczas gdy odsetek mężczyzn z takim wykształceniem wyniósł 57,4%.

**STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ PRZYBYŁEJ W LATACH 1989 – 2002
Z ZAGRANICY WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**

IMIGRANCY PRZEBYWAJĄCY CZASOWO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 w województwie śląskim przebywało czasowo powyżej 2 miesięcy 2836 osób (stanowili oni 8,3% osób, które przebywały w Polsce czasowo powyżej 2 miesięcy). Większość imigrantów, tj. 1941 osób pozostawała w województwie śląskim 12 miesięcy i dłużej (imigranci długookresowi), a zaledwie 895 osób przebywało od 2 do 12 miesięcy (imigranci krótkookresowi).

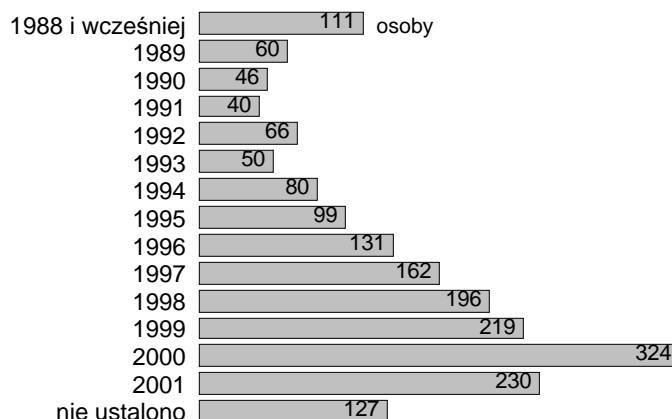
Struktura imigrantów przebywających czasowo powyżej 2 miesięcy według czasu przebywania i płci

Płeć	Ogółem	Czas przebywania			
		2 – 12 miesięcy			12 miesięcy i dłużej
		razem	2 – 6	6 – 12	
	w odsetkach				
Ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
mężczyźni.....	52,7	53,2	53,7	52,3	52,4
kobiety	47,3	46,8	46,3	47,7	47,6
Miasta	83,9	83,0	79,9	88,3	84,3
mężczyźni.....	44,5	43,5	42,2	45,6	44,9
kobiety	39,5	39,6	37,7	42,6	39,4
Wieś	16,1	17,0	20,1	11,7	15,7
mężczyźni.....	8,2	9,7	11,6	6,6	7,5
kobiety	7,9	7,3	8,5	5,1	8,1

Z przedstawionych danych wynika, że imigranci długookresowi, jak i krótkookresowi to przede wszystkim mężczyźni przebywający w miastach województwa śląskiego.

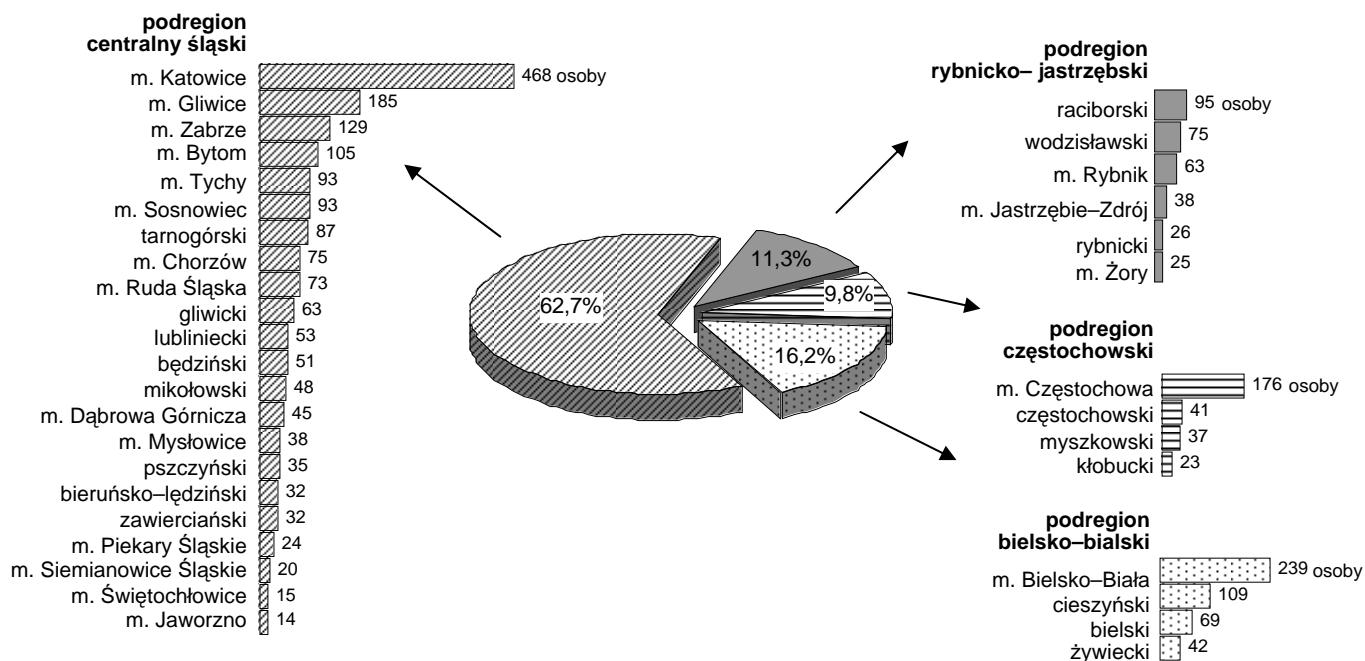
W latach 1989 – 2001 w województwie śląskim powyżej 12 miesięcy przebywały 1703 osoby, z czego najwięcej imigrantów (74,1%) przybyło po 1995 roku.

IMIGRANCY PRZEBYWAJĄCY CZASOWO 12 MIESIĘCY I DŁUŻEJ WEDŁUG ROKU PRZYJAZDU

Większość imigrantów przebywających w województwie śląskim powyżej 2 miesięcy pozostawała w podregionie centralnym śląskim (prawie 63%), a najmniej było ich w podregionie częstochowskim (około 10%).

IMIGRANCY PRZEBYWAJĄCY CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW

Kraj poprzedniego zamieszkania

Najwięcej imigrantów przebywających w województwie śląskim przybyło z innych krajów europejskich (ponad 75%), przede wszystkim z Niemiec (844), Ukrainy (492) i Włoch (110). Ponad 42% imigrantów przybyło z krajów Unii Europejskiej, wśród których dominowały wspomniane już Niemcy i Włochy.

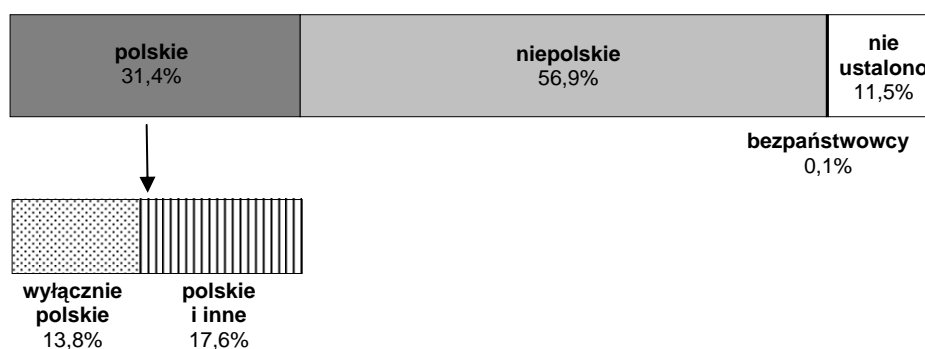
Dość liczna grupa imigrantów przyjechała z Azji (9,1%) i nieco mniejsza z Ameryki Północnej i Środkowej (około 8%). Wśród krajów azjatyckich najwięcej osób przyjechało z Armenii (94), Wietnamu (43), Kazachstanu (26) i Mongolii (25), a z Ameryki Północnej i Środkowej – 170 osób przyjechało ze Stanów Zjednoczonych i 48 osób z Kanady.

Niewielu imigrantów pochodziło z pozostałych kontynentów: z Afryki – 1,7%, z Oceanii – 0,6%, z Ameryki Południowej – około 0,2%.

Obywatelstwo imigrantów

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 wśród imigrantów przebywających czasowo w województwie śląskim – około 57% to cudzoziemcy (osoby nie posiadające obywatelstwa polskiego), a ponad 31% to Polacy, którzy mieszkali na stałe za granicą, a w Polsce przebywali czasowo, z których prawie 14% posiadało obywatelstwo wyłącznie polskie, a około 18% – polskie i inne.

STRUKTURA IMIGRANTÓW PRZEBYWAJĄCYCH CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG OBYWATELSTWA

Przyczyny przyjazdu

Najczęstszą przyczyną przyjazdu do województwa śląskiego, którą wskazywali imigranci (krótkookresowi i długookresowi) były sprawy rodzinne. Z tego powodu najczęściej przyjeżdżały kobiety. W skali kraju zanotowano podobną tendencję.

Kolejną liczną grupą przybyłą do województwa śląskiego były osoby, które poszukiwały pracy. Przyczynę tą wskazało prawie 22% ogółu imigrantów, w tym około 24% imigrantów przebywających 12 miesięcy i dłużej.

Dla ponad 10% imigrantów, główną przyczyną przyjazdu do województwa śląskiego było podjęcie nauki. Wśród imigrantów przebywających 12 miesięcy i dłużej przyczynę tą wskazało prawie 9% osób.

Chęć poprawy warunków mieszkaniowych oraz leczenie i rehabilitację wyraziło łącznie prawie 5% osób przybyłych do województwa śląskiego.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 w województwie śląskim 55 osób wskazało uchodźstwo jako główną przyczynę przyjazdu. Uchodźcy ci stanowili 4,3% uchodźców, którzy przyjechali do Polski.

W poniższym zestawieniu przedstawiono, jakie przyczyny były znaczące dla imigrantów z krajów, z których przybyło do województwa śląskiego najwięcej osób.

Imigranci przebywający czasowo powyżej 2 miesięcy według przyczyn przyjazdu i wybranych krajów poprzedniego zamieszkania

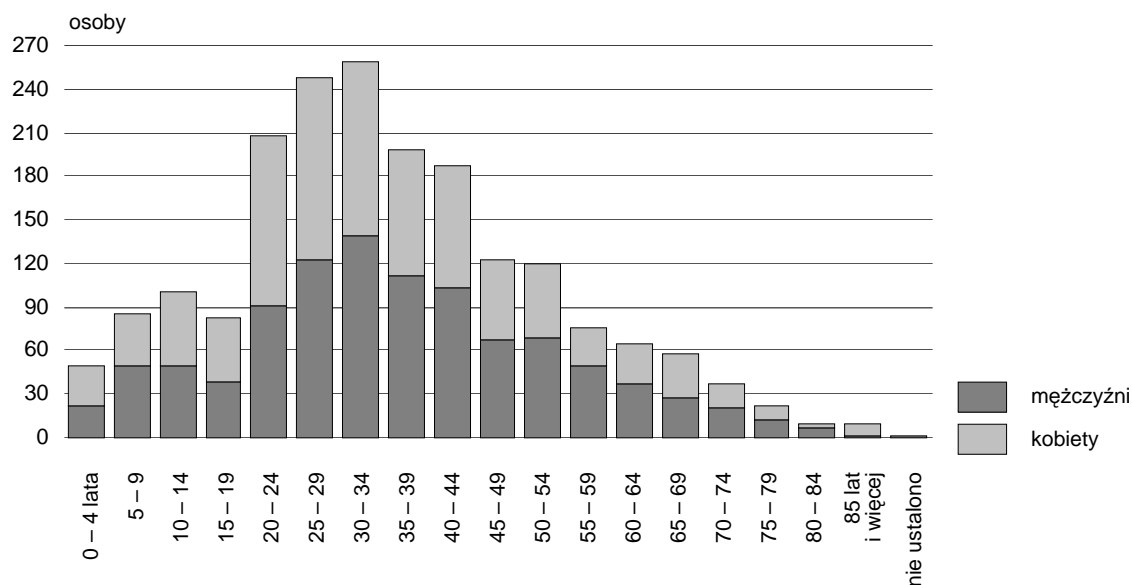
Kraj poprzedniego zamieszkania	Ogółem	Przyczyny przyjazdu			
		nauka, studia	praca	sprawy rodzinne	pozostałe
		w odsetkach			
Ogółem.....	2836	10,2	21,7	37,0	31,1
w tym:					
Niemcy.....	844	2,5	13,4	42,4	41,7
Ukraina.....	492	10,2	24,4	43,5	22,0
Stany Zjednoczone	170	38,2	23,5	23,5	14,7
Włochy	110	1,8	47,3	24,5	26,4
Rosja.....	102	10,8	23,5	51,0	14,7
Armenia.....	94	4,3	20,2	31,9	43,6
Republika Czeska	91	15,4	23,1	50,5	11,0
Wielka Brytania	69	5,8	52,2	29,0	13,0
Francja	55	7,3	49,1	29,1	14,5
Wietnam.....	43	7,0	46,5	27,9	18,6

Wiek i płeć

Prawie 75% przybyłych imigrantów było w momencie spisu w wieku produkcyjnym (w kraju – prawie 79%), a 57% – w wieku produkcyjnym mobilnym (tzn. poniżej 45 roku życia). Najliczniejszą grupą wiekową byli imigranci w wieku 25 – 29 lat (12,8%) i 30 – 34 lata (12,6%), a przewagę kobiet zanotowano w dwóch grupach wiekowych: 20 – 24 i 25 – 29 lat. Wśród imigrantów przebywających 12 miesięcy i dłużej w województwie śląskim, będący w wieku produkcyjnym stanowili prawie 77% tej zbiorowości.

W województwie śląskim (podobnie jak w kraju) wśród ogólnej zbiorowości imigrantów przeważali mężczyźni – około 53% (w kraju – 51%). Kobiety przeważały natomiast wśród imigrantów przybyłych z takich krajów jak: Ukraina, Białoruś, Rosja, Słowacja, Republika Czeska.

IMIGRANCY PRZEBYWAJĄCY CZASOWO 12 MIESIĘCY I DŁUŻEJ WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU

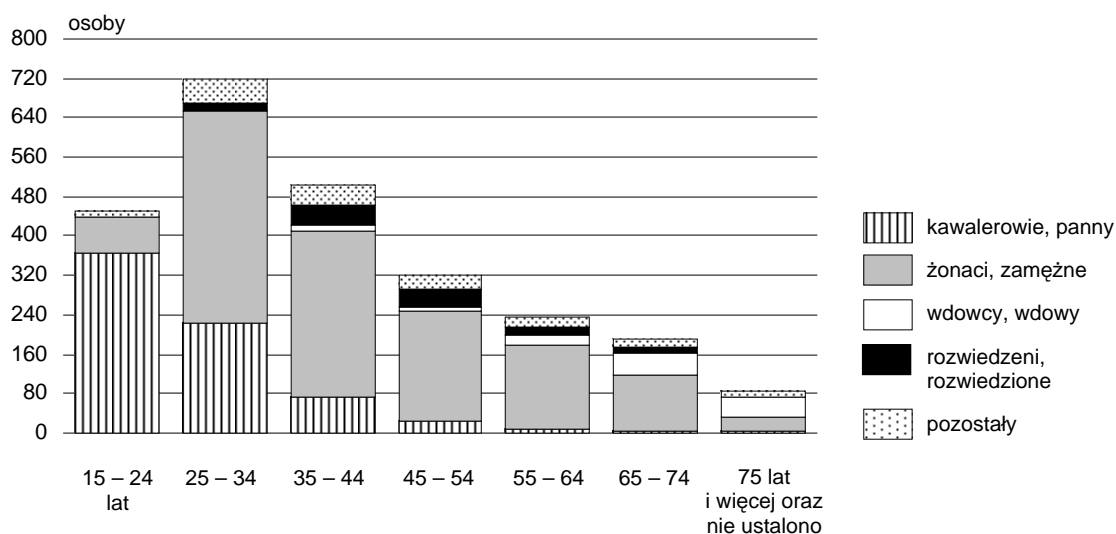
Stan cywilny prawny

Wśród imigrantów w wieku 15 lat i więcej, przebywających w województwie śląskim dominowały osoby żonate lub zamężne (prawie 55%), a odsetek żonatych lub zamężnych imigrantów przebywających 12 miesięcy i dłużej był jeszcze wyższy i wyniósł 58,5%.

Kolejną, dominującą w strukturze stanu cywilnego grupą byli kawalerowie lub panny (28% ogółu imigrantów), których zdecydowana większość (około 91%) przybyło do miast województwa śląskiego.

Nieco ponad 5% imigrantów było wdowcami lub wdowami, przy czym wdów było więcej (o 6,8 pkt procentowego) aniżeli wdowców.

IMIGRANCY W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ PRZEBYWAJĄCY CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG STANU CYWILNEGO PRAWNEGO I GRUP WIEKU

Poziom wykształcenia

Przebywający w województwie śląskim imigranci byli bardzo dobrze wykształceni (podobnie jak w kraju). Ponad 65% imigrantów w wieku 13 lat i więcej miało wykształcenie co najmniej średnie, a ponad 28% – policealne i wyższe (dla porównania – odsetek osób z wykształceniem co najmniej średnim ogółu ludności województwa śląskiego wyniósł 40,6%, a z wykształceniem policealnym i wyższym – 11,7%).

Imigranci w wieku 13 lat i więcej przebywający czasowo 12 miesięcy i dłużej według poziomu wykształcenia i obywatelstwa

Obywatelstwo	Ogółem	Poziom wykształcenia					
		wyższe	policealne	średnie	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego
		w odsetkach					
Ogółem.....	1749	27,5	2,9	37,4	9,5	8,8	13,8
Polskie	431	19,3	3,9	40,8	20,9	10,9	4,2
wyłącznie polskie.....	206	24,3	3,4	39,3	20,9	9,2	2,9
polskie i inne.....	225	14,7	4,4	42,2	20,9	12,4	5,3
Niepolskie	1117	35,4	3,0	42,4	6,9	9,2	3,0
Bezpaństwowcy	4	25,0	-	50,0	-	25,0	-
Nie ustalono	197	0,5	-	1,5	-	0,5	96,5

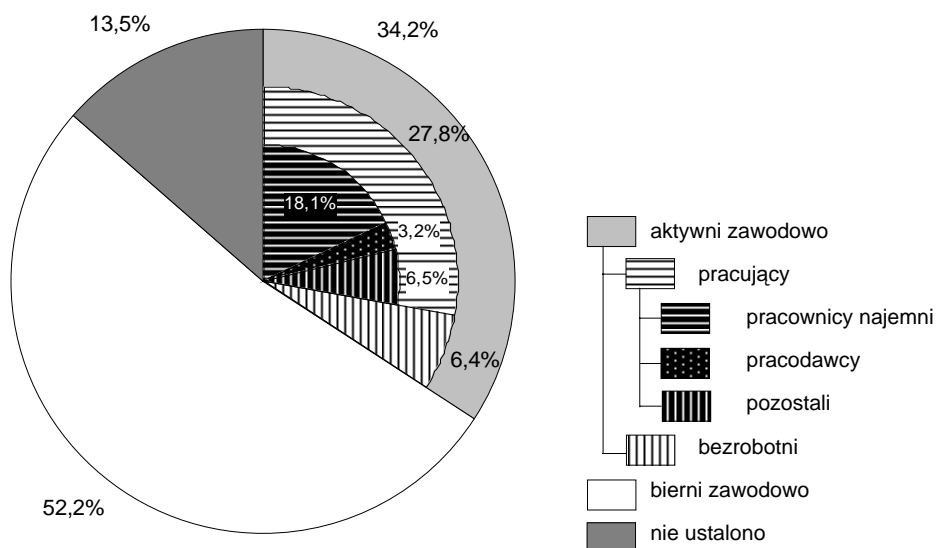
Odsetek osób wśród imigrantów długookresowych, posiadających obywatelstwo niepolskie z wykształceniem co najmniej średnim był jednak niższy (około 52%) niż osób z obywatelstwem polskim (64%).

Aktywność ekonomiczna

Wśród ogółu imigrantów w wieku 15 lat i więcej przebywających powyżej 2 miesięcy w województwie śląskim nieco ponad 34% było aktywnych zawodowo (w kraju prawie 38%), pracowało około 28%, a bez pracy było ponad 6% imigrantów. Bierni zawodowo stanowili ponad 52% całej zbiorowości imigrantów.

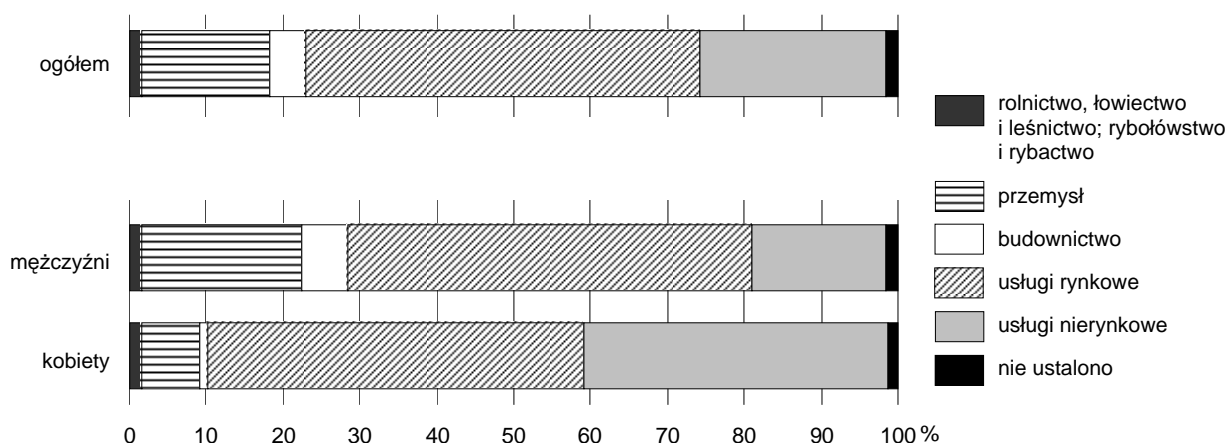
Zdecydowanie więcej pracujących było wśród imigrantów przebywających 12 miesięcy i dłużej (31,2%), przy czym odsetek pracujących mężczyzn był ponad dwukrotnie wyższy niż kobiet. Z ogółu imigrantów, w zbiorowości pracujących – 20,3% było pracownikami najemnymi, a 4,1% – pracodawcami.

STRUKTURA IMIGRANTÓW W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ PRZEBYWAJĄCYCH CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG STATUSU NA RYNKU PRACY

Wśród pracujących imigrantów przebywających czasowo powyżej 2 miesięcy najwięcej osób było obywatelami Niemiec, Ukrainy, Włoch, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Wietnamu, a najwięcej pracowało w usługach rynkowych i nierynkowych (łącznie prawie 76%) i przemyśle (około 17%).

STRUKTURA IMIGRANTÓW W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ PRZEBYWAJĄCYCH CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY I PRACUJĄCYCH WEDŁUG PŁCI I RODZAJU DZIAŁALNOŚCI GŁÓWNEGO MIEJSCA PRACY

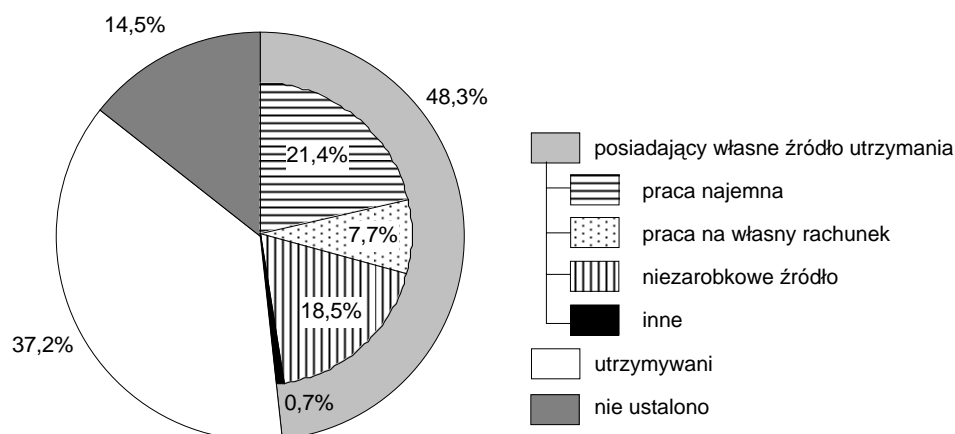
Konsekwencją dość wysokiego poziomu wykształcenia imigrantów było to, że pracowali jako specjaliści (około 33% ogółu), przy czym w zdecydowanej większości były to kobiety. Dość liczna grupa była zatrudniona na stanowiskach kierowniczych, tu jednak dominowali mężczyźni.

Główne źródło utrzymania

Mniej niż połowa imigrantów (48,3%) przebywających w województwie śląskim czasowo posiadała własne źródło utrzymania (w kraju takich osób było 51,2%). W grupie tej dla 60,3% osób źródłem utrzymania były dochody uzyskiwane z pracy (29,1% wszystkich imigrantów przebywających w województwie śląskim). Z pracy najemnej utrzymywało się ponad 21% imigrantów, przy czym pracowali oni przede wszystkim poza rolnictwem w sektorze prywatnym. Praca na własny rachunek była źródłem utrzymania dla prawie 8% grupy imigrantów.

Stosunkowo dużą grupę (18,5%) stanowili imigranci, których źródłem dochodu była emerytura, renta, pozostałe niezarobkowe źródło dochodów. Na utrzymaniu było ponad 37% imigrantów, przy czym byli oni najczęściej utrzymywani przez inne osoby z gospodarstwa domowego. Na utrzymaniu pozostawała zdecydowanie większa liczba kobiet niż mężczyzn. Podobne tendencje odnotowano w kraju.

STRUKTURA IMIGRANTÓW PRZEBYWAJĄCYCH CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA

EMIGRANCI PRZEBYWAJĄCY CZASOWO ZA GRANICĄ

Wyniki spisu ludności 2002 r. wykazały, że 124,8 tys. osób mających stałe miejsce zamieszkania w województwie śląskim, w momencie spisu przebywało czasowo powyżej 2 miesięcy za granicą, co stanowiło 15,9% wszystkich polskich emigrantów i tym samym województwo śląskie zajmowało pierwszą lokatę w kraju.

Biorąc pod uwagę liczbę emigrantów w stosunku do liczby mieszkańców w województwie śląskim, można stwierdzić, że na 1000 mieszkańców przypadało 26,3 osób przebywających za granicą.

Struktura emigrantów przebywających za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy według czasu przebywania oraz płci

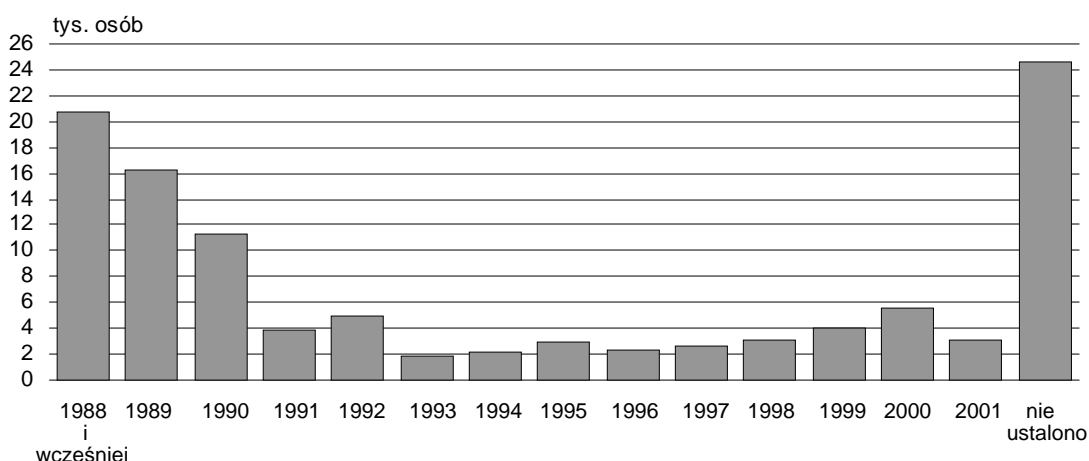
Płeć	Ogółem	Czas przebywania			
		2 – 12 miesięcy			12 miesięcy i dłużej
		razem	2 – 6	6 – 12	
		w odsetkach			
Ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
mężczyźni.....	47,2	48,5	49,8	47,2	47,0
kobiety	52,8	51,5	50,2	52,8	53,0
Miasta	72,6	78,9	78,2	79,6	71,7
mężczyźni.....	33,9	37,0	37,2	36,8	33,5
kobiety	38,7	41,9	41,0	42,8	38,2
Wieś	27,4	21,1	21,8	20,4	28,3
mężczyźni.....	13,3	11,5	12,7	10,4	13,6
kobiety	14,1	9,6	9,1	10,0	14,8

W 2002 r. wśród osób przebywających za granicą więcej (90,6 tys. osób) mieszkało przed wyjazdem w mieście niż na wsi (34,2 tys. osób).

Wśród emigrantów przebywających czasowo powyżej 2 miesięcy, większość tj. 109,0 tys. osób to emigranci długookresowi (przebywający za granicą 12 miesięcy i dłużej), natomiast emigrantów krótkookresowych (przebywających za granicą od 2 do 12 miesięcy) było 15,8 tys. osób.

Według spisu przeprowadzonego w 2002 r. liczba emigrantów (przebywających za granicą powyżej 12 miesięcy i dłużej), którzy wyjechali z województwa śląskiego w 1988 r. lub wcześniej wynosiła 20,7 tys. osób. Stosunkowo dużo osób przebywało na emigracji od 1989 r. (16,2 tys., tj. 14,8%) oraz od 1990 r. (11,3 tys. osób, tj. 10,4%). Znaczna grupa osób wyjechała również w 2000 r. (5,6 tys., tj. 5,1%) oraz w 1992 r. (5,0 tys., tj. 4,6%). Najmniej osób wyjechało w 1993 r. (1,9 tys. osób, tj. 1,7%).

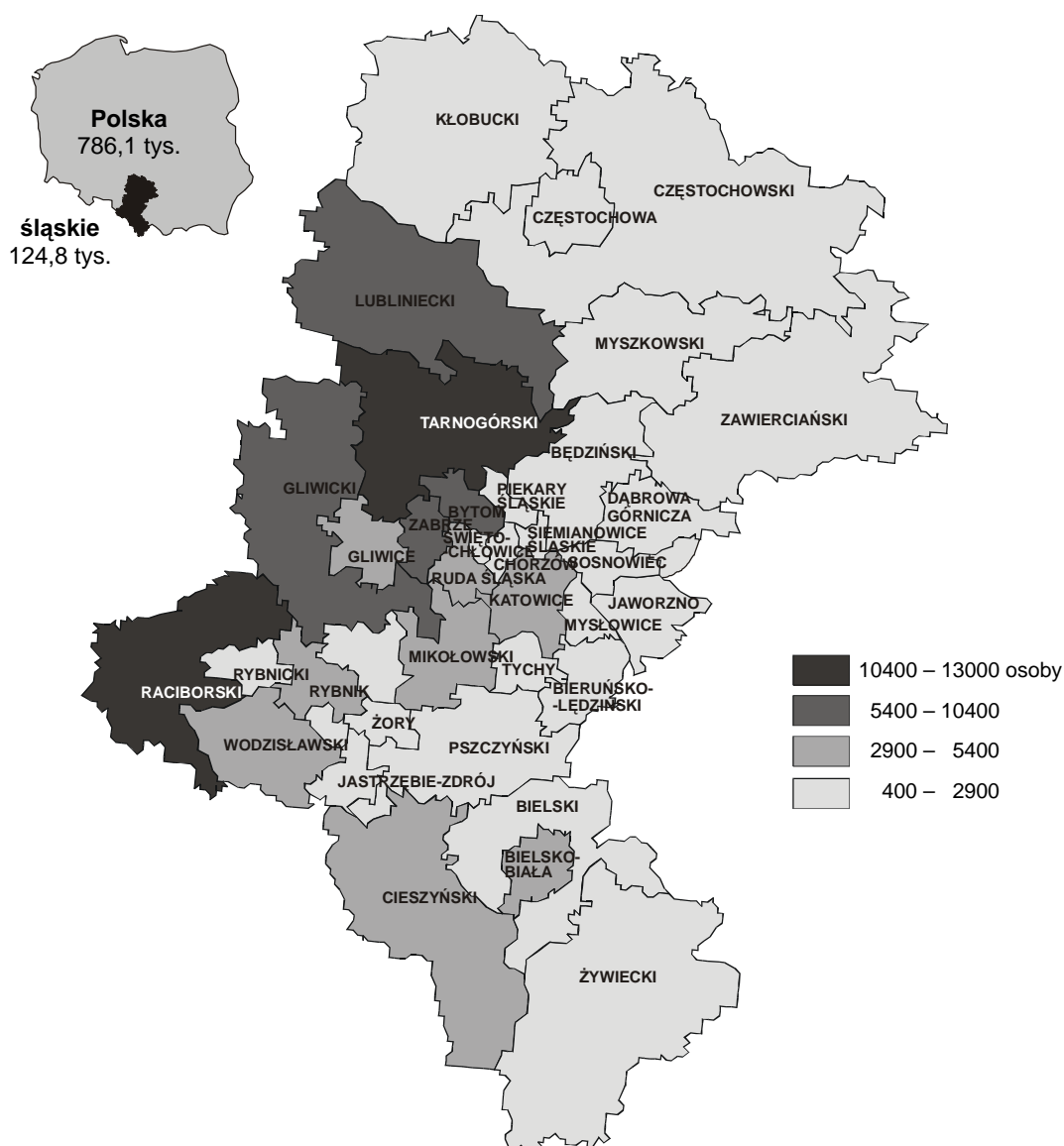
EMIGRANCY PRZEBYWAJĄCY ZA GRANICĄ CZASOWO 12 MIESIĘCY I DŁUŻEJ WEDŁUG ROKU WYJAZDU

Według danych NSP 2002 r. najwięcej emigrantów województwa śląskiego pochodziło z podregionu centralnego śląskiego (65,7% wszystkich emigrantów), następnie z podregionu rybnicko – jastrzębskiego (22,2%) oraz z podregionu bielsko – bialskiego (8,8%). Tylko 3,3% osób przebywających za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy pochodziło z podregionu częstochowskiego.

Analizując zbiorowość emigrantów z województwa śląskiego pod względem przekroju terytorialnego według powiatów zaobserwowano znaczne zróżnicowanie. Najwięcej osób z województwa śląskiego przebywających za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy pochodziło z powiatów: raciborskiego (10,4% wszystkich emigrantów), tarnogórskiego (8,6%) oraz miasta Zabrze (8,3%), natomiast najmniej osób wyemigrowało z powiatu myszkowskiego (0,3%), kłobuckiego (0,4%) oraz miasta Jaworzno (0,6%). Prawie we wszystkich powiatach odsetek kobiet przebywających za granicą powyżej 2 miesięcy był wyższy niż odsetek mężczyzn. Jedynie mężczyźni w powiecie kłobuckim i częstochowskim stanowili większość wśród osób przebywających czasowo za granicą.

EMIGRANCI PRZEBYWAJĄCY ZA GRANICĄ CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG POWIATÓW

Kierunki emigracji

W maju 2002 r. emigranci województwa śląskiego przebywali czasowo na wszystkich kontynentach. W Europie przebywało 92,3 tys. osób i stanowili oni 73,9% wszystkich osób przebywających za granicą, z tego w krajach Unii Europejskiej przebywało 91,1 tys. osób (tj. 98,7%).

Najczęściej wybieranym krajem były Niemcy, gdzie przebywało 81,6 tys. osób, tj. 65,4% wszystkich emigrantów województwa śląskiego. Kolejne miejsca zajmowały kraje: Wielka Brytania, Włochy (po 1,9 tys. osób) oraz Francja (1,4 tys. osób). Tylko 1,0% mieszkańców województwa śląskiego przebywających czasowo za granicą wybrało kraje europejskie, które w 2002 r. znajdowały się poza obszarem Unii Europejskiej.

Również chętnie wybieranym przez ludność województwa śląskiego kontynentem była Ameryka Północna i Środkowa, gdzie przebywało 5,7% wszystkich emigrantów z województwa. Najwięcej osób przebywało w Stanach Zjednoczonych – 5,4 tys. osób oraz w Kanadzie – 1,7 tys. osób.

Zdecydowanie mniej emigrantów z województwa śląskiego wybrało Oceanię (0,4%), gdzie ludność ta głównie przebywała w Australii. W Azji przebywało 0,2% śląskich emigrantów, z czego najwięcej wybrało Izrael (ponad 33% emigrujących do Azji). Taki sam odsetek (tzn. 0,2%) stanowili emigranci przebywający czasowo na okres 2 miesięcy i dłużej w Afryce, przy czym najwięcej osób przebywało w Republice Południowej Afryki. Jedynie 0,1% emigrantów z województwa śląskiego przebywających czasowo powyżej 2 miesięcy za granicą wybrało Amerykę Południową.

Biorąc pod uwagę płeć emigrantów województwa śląskiego oraz kontynenty, na których przebywali czasowo powyżej 2 miesięcy, stwierdzić można, iż w Europie, Ameryce Północnej i Środkowej oraz Oceanii więcej przebywało kobiet niż mężczyzn emigrujących z województwa śląskiego. Odwrotna sytuacja wystąpiła w Afryce, Azji i Ameryce Południowej, gdzie wyższy był odsetek mężczyzn.

Natomiast analizując emigrantów przebywających w danym kraju według płci, można zauważyć, że największe zróżnicowanie liczby kobiet i mężczyzn odnotowano we Włoszech, gdzie kobiety stanowiły 72,0% wszystkich osób emigrujących do tego kraju. Również takie kraje jak: Francja, Wielka Brytania, Niemcy, Grecja charakteryzowały się przewagą przebywających kobiet z województwa śląskiego niż mężczyzn. Natomiast więcej mężczyzn niż kobiet przebywało m.in. w Hiszpanii i Austrii.

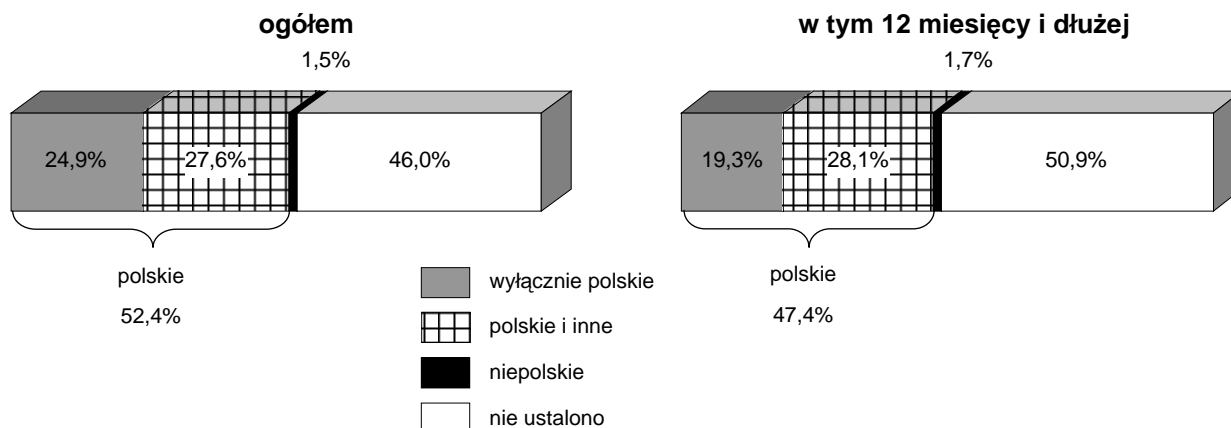
Struktura emigrantów przebywających za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy według płci oraz kraju przebywania

Kraj przebywania	Ogółem	Mężczy- żni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczy- żni	kobiety	razem	mężczy- żni	kobiety
				w odsetkach					
Ogółem.....	100,0	47,2	52,8	72,6	33,9	38,7	27,4	13,3	14,1
Europa.....	100,0	47,3	52,7	69,4	32,4	37,0	30,6	14,9	15,7
Kraje Unii Europejskiej	100,0	47,1	52,9	69,2	32,2	37,1	30,8	14,9	15,8
w tym:									
Niemcy	100,0	47,8	52,2	67,6	32,0	35,6	32,4	15,8	16,6
Wielka Brytania	100,0	42,8	57,2	86,9	37,3	49,5	13,1	5,4	7,7
Włochy	100,0	28,0	72,0	84,6	23,2	61,4	15,4	4,8	10,6
Francja	100,0	36,8	63,2	85,9	31,3	54,5	14,1	5,4	8,7
Hiszpania	100,0	56,6	43,4	85,8	48,1	37,7	14,2	8,5	5,7
Austria	100,0	51,4	48,6	76,4	38,8	37,6	23,6	12,7	10,9
Grecja	100,0	42,3	57,7	87,0	36,1	50,9	13,0	6,2	6,9
Pozostałe kraje europejskie.....	100,0	69,6	30,4	81,5	57,1	24,4	18,5	12,5	6,0
Azja.....	100,0	51,8	48,2	88,9	46,1	42,9	11,1	5,7	5,4
Ameryka Północna i Środkowa.....	100,0	45,9	54,1	84,1	38,8	45,3	15,9	7,1	8,8
w tym:									
Stany Zjednoczone	100,0	45,2	54,8	84,1	38,2	45,9	15,9	7,0	8,9
Kanada.....	100,0	48,2	51,8	84,7	41,2	43,5	15,3	7,1	8,2
Ameryka Południowa	100,0	57,0	43,0	75,9	41,8	34,2	24,1	15,2	8,9
Afryka.....	100,0	52,9	47,1	87,5	46,0	41,5	12,5	6,9	5,5
Oceania	100,0	46,7	53,3	82,9	36,9	46,0	17,1	9,8	7,3

Obywatelstwo emigrantów

Wyniki spisu ludności 2002 r. wykazały, że wśród ludności województwa śląskiego przebywającej czasowo powyżej 2 miesięcy za granicą, najwięcej osób posiadało obywatelstwo polskie (52,4%). Z tego 24,9% osób posiadało obywatelstwo wyłącznie polskie, a 27,6% osób – obywatelstwo podwójne, przy czym jedno z nich było polskie. Natomiast dla znacznej grupy (46,0%) osób przebywających za granicą, nie ustalono obywatelstwa jakie osoby te miały w 2002 r. Spowodowane jest to tym, że informacje dotyczące emigrantów zostały zebrane głównie od członków ich rodzin lub osób zamieszkujących z emigrantami przed ich wyjazdem – we wspólnym gospodarstwie domowym. Niekiedy osoby te nie znały odpowiedzi na pytanie, a w sytuacji, gdy wyjechały całe rodziny i gospodarstwa domowe, informacji nie miał kto udzielić.

STRUKTURA EMIGRANTÓW PRZEBYWAJĄCYCH ZA GRANICĄ CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG OBYWATELSTWA

Przyczyny wyjazdu

Według danych NSP 2002 najczęściej ludność województwa śląskiego wyjeżdżała z zamiarem podjęcia pracy. Do pracy wyjechało 38,0 tys. osób, czyli 30,4% wszystkich emigrantów. Praca była głównym powodem wyjazdów mężczyzn z województwa śląskiego za granicę. Mieszkańcy wsi zdecydowanie częściej niż mieszkańcy miast wyjeżdżali za granicę do pracy.

Dla 36,8 tys. osób, sprawy rodzinne były powodem wyjazdów z województwa śląskiego. Sprawy rodzinne odwrotnie niż w przypadku pracy częściej były przyczyną wyjazdu kobiet niż mężczyzn. Również dla mieszkańców miast była to najważniejsza przyczyna emigracji z województwa śląskiego.

Na studia lub w celu podniesienia kwalifikacji wyjechało za granicę na okres ponad 2 miesiące 3,4%, tj. 4,3 tys. osób. Zdecydowanie częściej na studia wyjeżdżały kobiety.

Emigracja w celu poprawy warunków mieszkaniowych stanowiła tylko 1,2% wszystkich wyjazdów. Liczba wyjazdów w celu leczenia, rehabilitacji była znikoma i utrzymywała się na poziomie 0,5% wszystkich wyjazdów za granicę.

Emigranci przebywający za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy według płci oraz przyczyn wyjazdu

Przyczyny wyjazdu	Ogółem	Mężczy- żni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczy- żni	kobiety	razem	mężczy- żni	kobiety
w tysiącach									
Ogółem	124,8	59,0	65,9	90,6	42,3	48,3	34,2	16,6	17,6
Nauka, studia.....	4,3	1,4	2,9	3,6	1,2	2,4	0,7	0,2	0,5
Praca	38,0	22,2	15,8	26,0	15,2	10,8	12,0	7,0	5,0
Sprawy rodzinne.....	36,8	13,7	23,0	26,2	9,7	16,6	10,5	4,1	6,5
Leczenie, rehabilitacja	0,6	0,3	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Warunki mieszkaniowe	1,5	0,7	0,8	1,0	0,5	0,5	0,5	0,2	0,3
Pozostałe	43,7	20,6	23,1	33,4	15,6	17,8	10,3	5,0	5,3

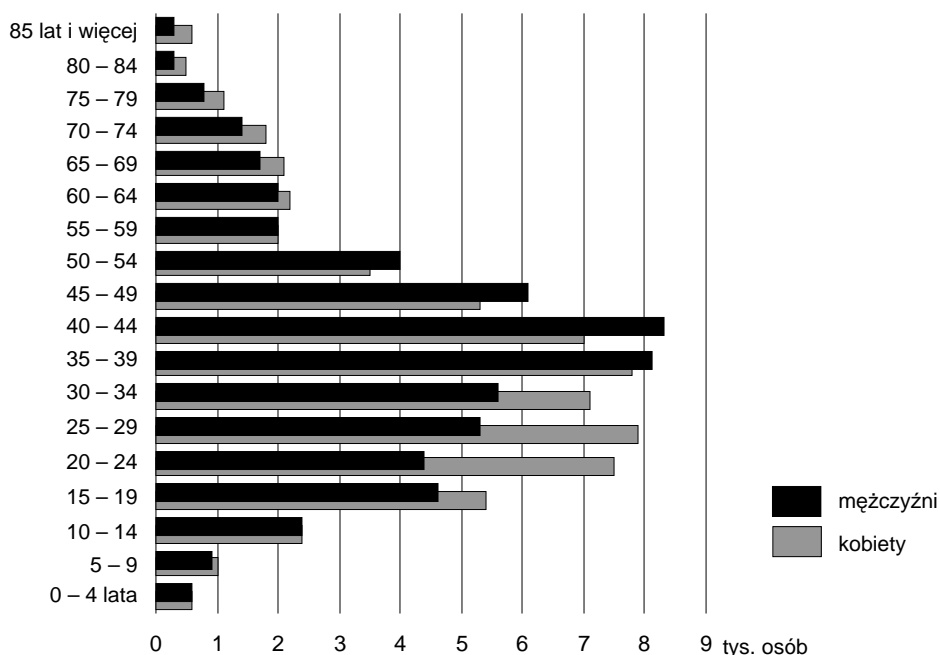
Emigranci przebywający za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy według płci oraz przyczyn wyjazdu (dok.)

Przyczyny wyjazdu	Ogółem	Mężczy- żni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczy- żni	kobiety	razem	mężczy- żni	kobiety
w odsetkach									
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Nauka, studia.....	3,4	2,4	4,4	4,0	2,8	5,0	2,1	1,4	2,7
Praca	30,4	37,7	23,9	28,6	35,9	22,3	35,2	42,4	28,5
Sprawy rodzinne.....	29,5	23,3	35,0	29,0	22,8	34,4	30,7	24,4	36,7
Leczenie, rehabilitacja									
.....	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Warunki mieszkańiowe	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,5	1,4	1,5
Pozostałe	35,0	34,9	35,0	36,9	36,9	36,8	30,0	29,9	30,1

Wiek i płeć

Według danych NSP 2002 wśród ludności województwa śląskiego przebywającej w momencie spisu za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy zdecydowaną większość (78,5%) stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (z czego 74,5% – w wieku produkcyjnym mobilnym), następnie 11,2% to osoby w wieku przedprodukcyjnym, a 10,2% w wieku poprodukcyjnym. Wśród osób przebywających za granicą powyżej 2 miesięcy przeważały kobiety (52,8%). Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 35 – 39 lat (tj. 12,7% wszystkich emigrantów). Wśród mężczyzn najliczniejszą grupą była grupa mężczyzn w wieku 40 – 44 lata (tj. 14,2% emigrujących mężczyzn), a wśród kobiet – w wieku 25 – 29 lat (tj. 12,0% emigrujących kobiet). Natomiast analizując wiek emigrantów przebywających czasowo 12 miesięcy i dłużej za granicą, można zauważyć, że wśród kobiet najwięcej było osób w wieku 35 – 39 lat (tj. 12,5% emigrujących kobiet).

EMIGRANCY PRZEBYWAJĄCY ZA GRANICĄ CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG PŁCI ORAZ GRUP WIEKU

Stan cywilny prawny

Wśród emigrantów w wieku 15 lat i więcej przebywających za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy, ponad 55% stanowiły osoby zamężne lub żonate. Odsetek ten dla osób żonatych i zamężnych przebywających za granicą 12 miesięcy i dłużej był wyższy i wynosił prawie 56%. Z województwa śląskiego za granicę wyjechało 28,7 tys. kawalerów i panien, co stanowiło 24,5% emigrantów w wieku 15 lat i więcej przebywających powyżej 2 miesięcy. W przypadku osób owdowiałych, odnotowano znaczną przewagę kobiet nad mężczyznami.

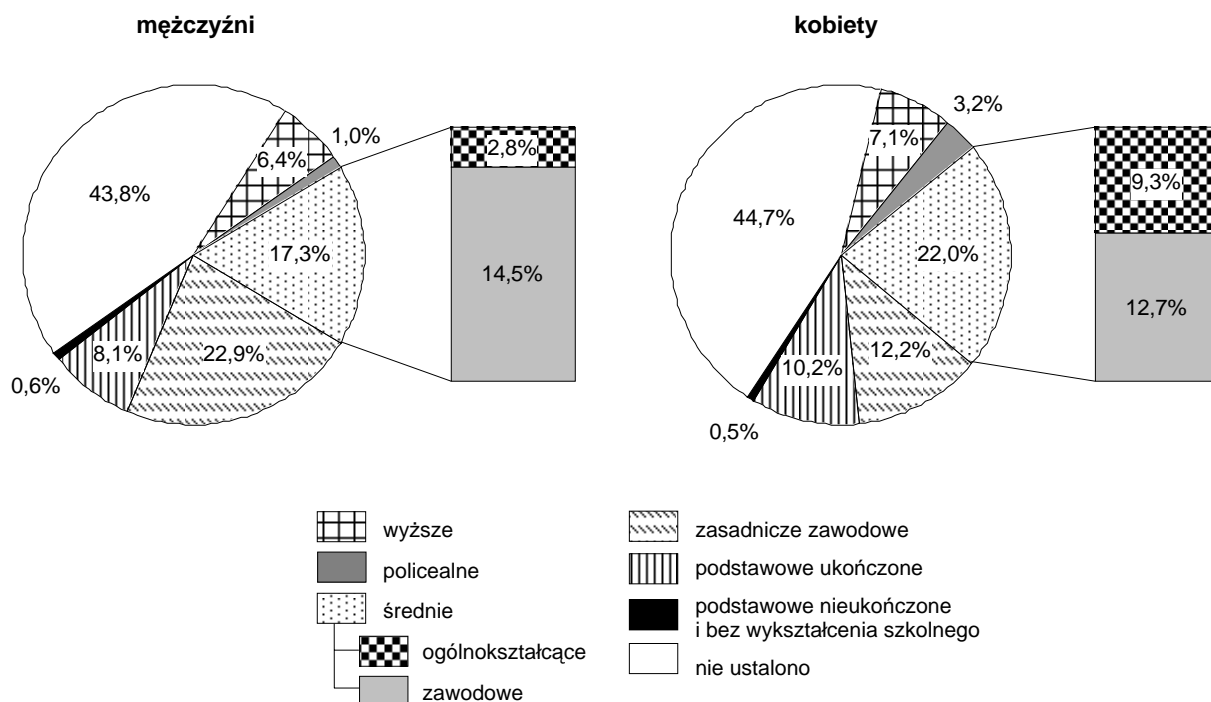
Struktura emigrantów w wieku 15 lat i więcej przebywających za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy według płci oraz stanu cywilnego prawnego

Stan cywilny prawny	Ogółem	Mężczy- żni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczy- żni	kobiety	razem	mężczy- żni	kobiety
				w odsetkach					
Ogółem	100,0	47,1	52,9	72,9	33,9	38,9	27,1	13,2	14,0
Kawalerowie / panny	100,0	47,6	52,4	70,6	32,9	37,7	29,4	14,7	14,7
Żonaci / zamężne	100,0	48,9	51,1	72,3	35,2	37,0	27,7	13,7	14,0
pozostający w związku małżeńskim	100,0	49,1	50,9	72,2	35,3	36,9	27,8	13,8	14,0
niepozostający w związku małżeńskim	100,0	43,8	56,2	75,3	32,9	42,4	24,7	10,9	13,8
Wdowcy / wdowy	100,0	16,5	83,5	74,1	12,3	61,8	25,9	4,2	21,7
Rozwiedzeni / rozwidzione	100,0	43,2	56,8	83,0	35,8	47,2	17,0	7,5	9,6
Separowani / separowane ..	100,0	46,7	53,3	88,3	35,0	53,3	11,7	11,7	0,0
Nie ustalono	100,0	46,0	54,0	76,7	34,7	42,0	23,3	11,3	12,0

Poziom wykształcenia

Według danych NSP 2002 r. w momencie spisu najwięcej emigrantów w wieku 13 lat i więcej przebywających za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy posiadało wykształcenie średnie – 23,8 tys. osób, (tj. 19,8%), z tego zdecydowaną większość stanowiły osoby z wykształceniem średnim zawodowym – 16,3 tys. osób (tj. 68,4%). Ponad 17% stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, natomiast osoby z wykształceniem wyższym – 6,8% wszystkich emigrantów w wieku 13 lat i więcej. Kobiety przebywające czasowo powyżej 2 miesięcy za granicą były znacznie lepiej wykształcone niż mężczyźni. Ponad 32% z nich miało wykształcenie co najmniej średnie. Natomiast odsetek mężczyzn o tym poziomie wykształcenia kształtował się na poziomie 24,7%. Mężczyźni dominowali wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (62,5%).

**STRUKTURA EMIGRANTÓW W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ PRZEBYWAJĄCYCH CZASOWO
ZA GRANICĄ POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG PŁCI ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**

Gospodarstwa domowe z osobami przebywającymi czasowo za granicą

Według wyników spisu 2002 prawie 70 tys. gospodarstw domowych w województwie śląskim miało w swoim składzie osobę lub osoby przebywające za granicą powyżej 2 miesięcy.

Gospodarstwa domowe z osobami przebywającymi za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe				
	ogółem	w tym z osobami przebywającymi za granicą			
		razem		wszystkie osoby za granicą	nie wszystkie osoby za granicą
		w tysiącach	w % gospodarstw ogółem	w % gospodarstw z osobami przebywającymi za granicą	
Ogółem	1778,0	69,6	3,9	61,7	38,3
Miasta	1457,4	52,3	3,6	63,4	36,6
Wieś	320,6	17,3	5,4	56,8	43,2

Ponad 61% wszystkich gospodarstw z osobami za granicą stanowiły gospodarstwa, w których wszyscy członkowie przebywali za granicą. Najczęściej były to gospodarstwa jednoosobowe (ponad 20 tys.) i stanowiły one 29,1% wszystkich gospodarstw z osobami przebywającymi za granicą. Natomiast gospodarstw dwuosobowych było 8,7 tys., odnotowano również gospodarstwa o większej liczbie osób np. 1,8 tys. gospodarstw liczących powyżej 5 i więcej osób przebywających za granicą.

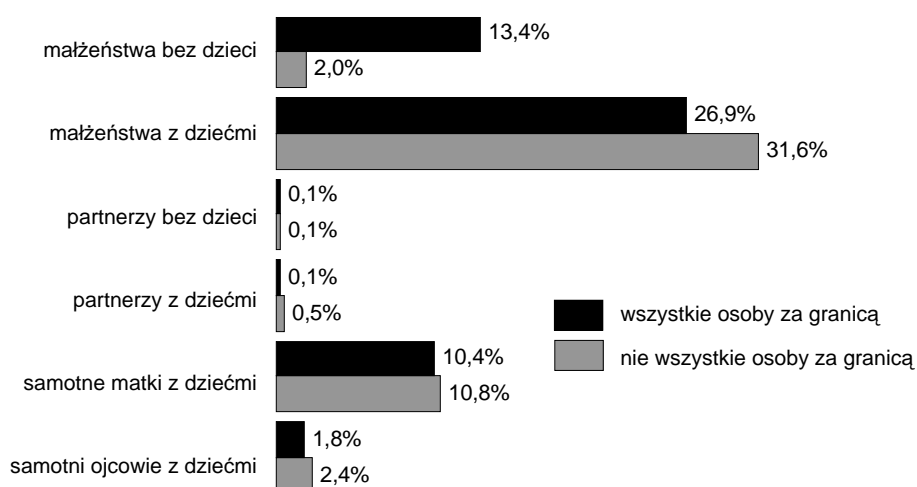
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym, w którym wszyscy członkowie przebywali za granicą wynosiła 2,1 osoby. Gospodarstwa wiejskie były liczniejsze niż miejskie, ponieważ średnia liczba osób w gospodarstwach wiejskich wynosiła 2,4, a w miejskich – 2,0.

Gospodarstwa, w których nie wszyscy członkowie przebywali za granicą stanowiły 38,3% gospodarstw z osobami za granicą. Przeciętna liczba osób w tych gospodarstwach wynosiła 3,7 osoby (w miastach – 3,5, na wsi – 4,2). Wśród gospodarstw domowych z osobami przebywającymi czasowo za granicą wyodrębniono gospodarstwa z emigrantami wyłącznie krótkookresowymi (11,5 tys.), wyłącznie długookresowymi oraz takie, które miały w swoim składzie zarówno emigrantów krótko– jak i długookresowych (było ich tylko 722).

Rodziny z osobami przebywającymi czasowo za granicą

W województwie śląskim odnotowano 47,4 tys. rodzin z osobami przebywającymi czasowo za granicą. Wśród rodzin z osobami przebywającymi za granicą najwięcej (58,5%) było małżeństw z dziećmi, przy czym większość z nich to małżeństwa z dziećmi do lat 24 pozostającymi na utrzymaniu. Ponad 21% wszystkich rodzin stanowiły samotne matki z dziećmi, natomiast 15,4% małżeństwa bez dzieci.

RODZINY Z OSOBAMI PRZEBYWAJĄCYMI ZA GRANICĄ CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG TYPU RODZIN

Wśród rodzin z osobami przebywającymi za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy wyodrębniono 38,2 tys. rodzin z emigrantami długookresowymi.

Analizując strukturę rodzin z emigrantami długookresowymi można zauważyć, że najliczniejszą grupą były małżeństwa z dziećmi – 21,7 tys. (tj. 56,9%), następnie samotne matki z dziećmi – 8,1 tys. (tj. 21,3%) oraz małżeństwa bez dzieci – 6,4 tys. (16,8%). Tylko 0,1% stanowili partnerzy bez dzieci.

ZASOBY IMIGRACYJNE

Kryteriami, które pozwalają na wyróżnienie zasobów imigracyjnych ludności w każdym kraju, czyli ludności pochodzenia imigracyjnego, są informacje o obywatelstwie i kraju urodzenia mieszkańców oraz osób przebywających czasowo na terytorium takiego kraju.

Obywatelstwo

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 w zbiorowości stałych mieszkańców województwa śląskiego ponad 96% to ludność posiadająca polskie obywatelstwo. W skali kraju, wśród stałych mieszkańców Polski – 98,2% to obywatele Rzeczypospolitej Polskiej. Cudzoziemców (czyli osób nie posiadających polskiego obywatelstwa) było w województwie śląskim 0,14% (w skali kraju 0,11%).

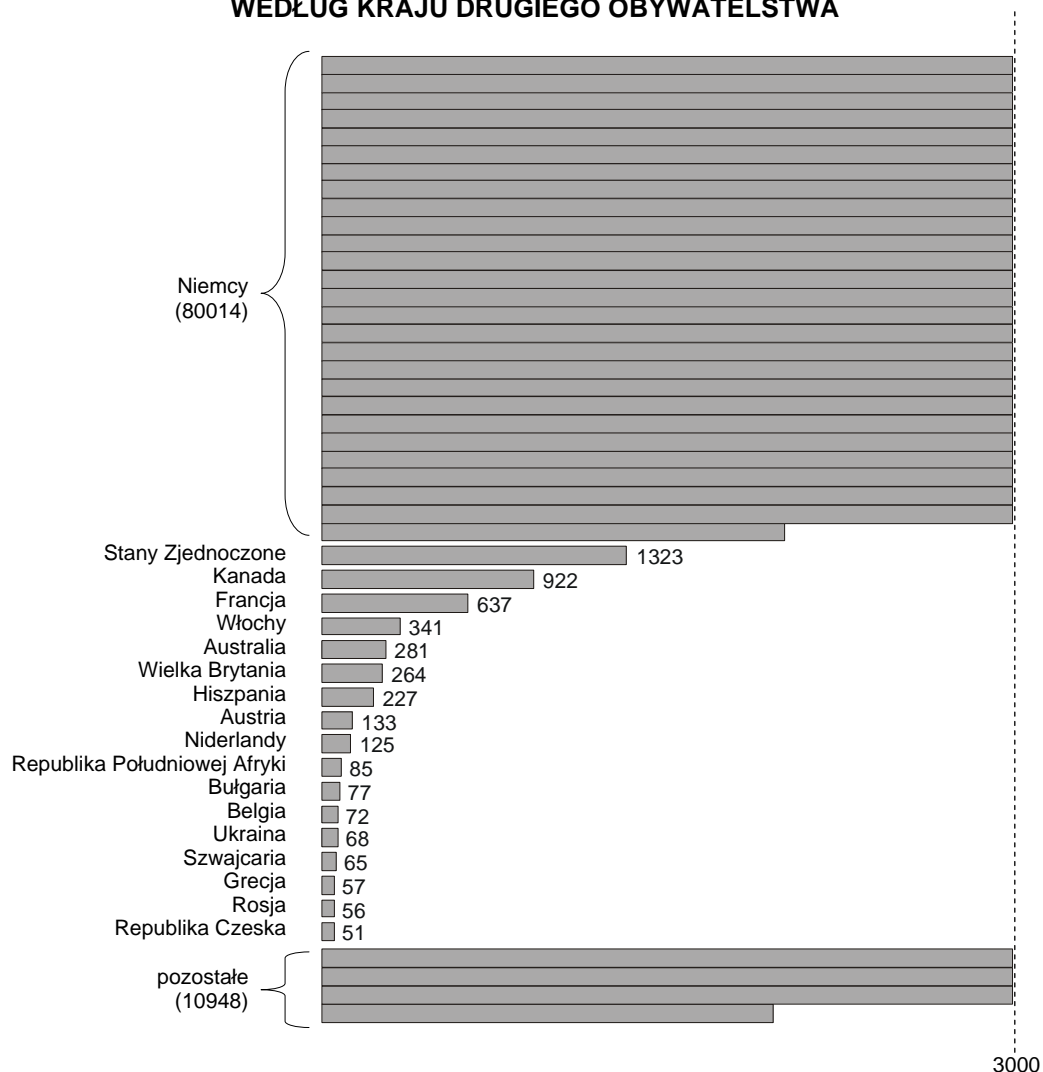
Struktura ludności według obywatelstwa

Obywatelstwo	Polska	Województwo śląskie
	w odsetkach	
Ogółem.....	100,00	100,00
Polskie	98,17	96,22
wyłącznie polskie.....	97,00	94,20
polskie i inne.....	1,16	2,02
Niepolskie	0,11	0,14
Bezpaństwowcy	0,00	0,00
Nie ustalono	1,72	3,64

Nieco ponad 2% ludności województwa śląskiego posiadało obywatelstwo polskie i inne. W kraju takich osób było mniej. Dla stosunkowo wysokiego odsetka ludności województwa śląskiego nie udało się ustalić rodzaju obywatelstwa. Dane dla tej części ludności spisano z ewidencji, zwłaszcza dla osób, które przebywały za granicą i dla których trudno było uzyskać jakiekolwiek dane.

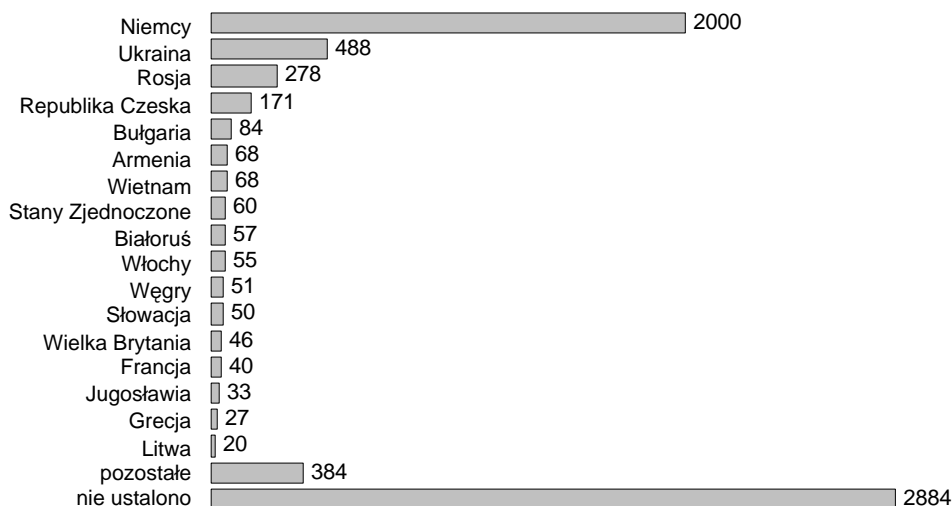
Wśród ludności województwa śląskiego 95,7 tys. osób posiadało obywatelstwo polskie i innego kraju, z czego największą grupę stanowili Polacy, których drugim – po polskim – było obywatelstwo niemieckie (83,6%). Dalsze grupy Polaków z obywatelstwem polskim i innym to Polacy, którzy jako drugie posiadali obywatelstwo amerykańskie, kanadyjskie, francuskie, włoskie.

LUDNOŚĆ Z OBYWATELSTWEM POLSKIM I INNYM WEDŁUG KRAJU DRUGIEGO OBYWATELSTWA

Wśród ludności nie posiadającej obywatelstwa polskiego mieszkającej w województwie śląskim najwięcej było Niemców (29,1%), a w dalszej kolejności obywateli Ukrainy, Rosji i Republiki Czeskiej.

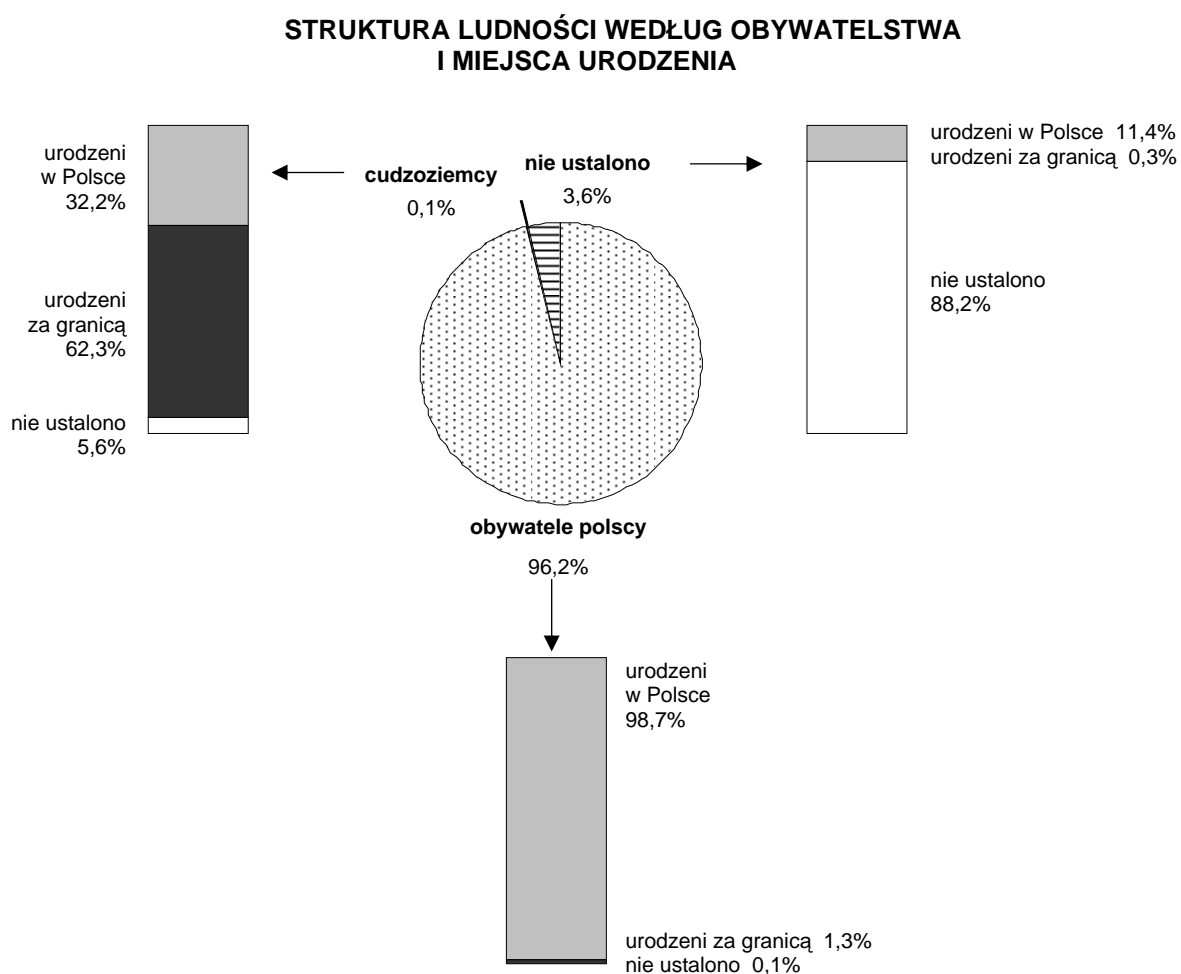
LUDNOŚĆ Z OBYWATELSTWEM NIEPOLSKIM WEDŁUG KRAJU OBYWATELSTWA

W województwie śląskim (podobnie jak w kraju) w strukturze ludności według obywatelstwa i płci przeważały kobiety. Wśród osób posiadających obywatelstwo polskie, kobiety stanowiły 51,6%, przy czym wśród osób z podwójnym obywatelstwem było ich mniej – 48,2%. Z kolei wśród cudzoziemców kobiety stanowiły większość – 51,8% tej zbiorowości.

Kraj urodzenia

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 aż 95,4% ludności województwa śląskiego urodziło się w Polsce, a tylko 1,3% osób wskazało inny kraj jako miejsce urodzenia. Dla ponad 3% ludności województwa śląskiego nie ustalono miejsca urodzenia.

CUDZOZIEMCY

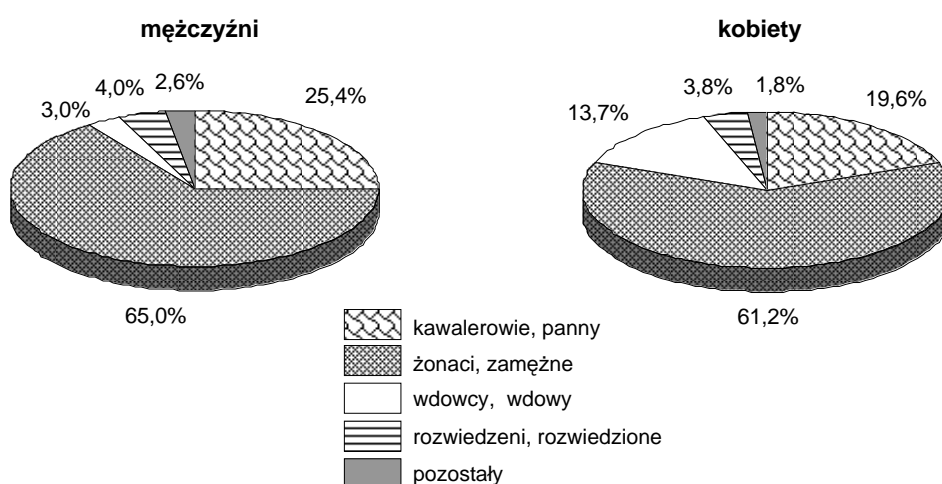
Cudzoziemcy mieszkający na stałe

Według danych ze spisu w 2002 r. w województwie śląskim spisano 6,9 tys. cudzoziemców i stanowili oni 17,0% wszystkich cudzoziemców spisanych w kraju.

W województwie śląskim wskaźnik cudzoziemców na 100 tys. ludności był jednym z najwyższych (po województwie opolskim – 303,8 i mazowieckim – 156,0) w Polsce i wynosił 145,7 (dla kraju 106,4).

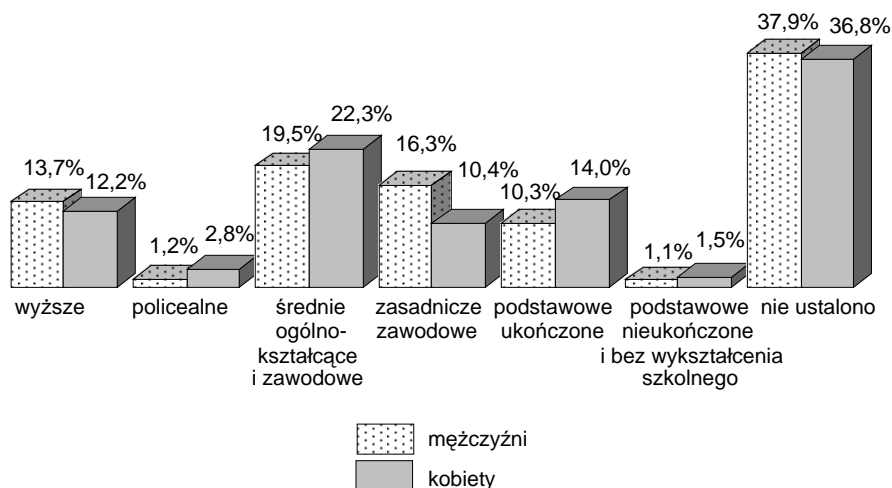
Najliczniejszą grupę wśród cudzoziemców zameldowanych na stałe w województwie śląskim stanowiły osoby w wieku 30 – 44 lata (tj. 29,5%) oraz w wieku 15 – 29 lat (tj. 20,8%). Cudzoziemcy w wieku 15 lat i więcej najczęściej (w 63,0%) byli osobami żonatymi lub zamężnymi (spośród nich 97,9% pozostawało w związkach małżeńskich), 22,4% było kawalerami lub pannami, a 8,6% wdowcami i wdowami.

STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ MIESZKAJĄCYCH NA STAŁE WEDŁUG PŁCI I STANU CYWILNEGO PRAWNEGO

Spośród cudzoziemców w wieku 13 lat i więcej przebywających w województwie śląskim 21,0% posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące i zawodowe, następnie 13,2% zasadnicze zawodowe i 12,2% podstawowe ukończone. Cudzoziemcy z wykształceniem wyższym stanowili 12,9% cudzoziemców spisanych w województwie śląskim.

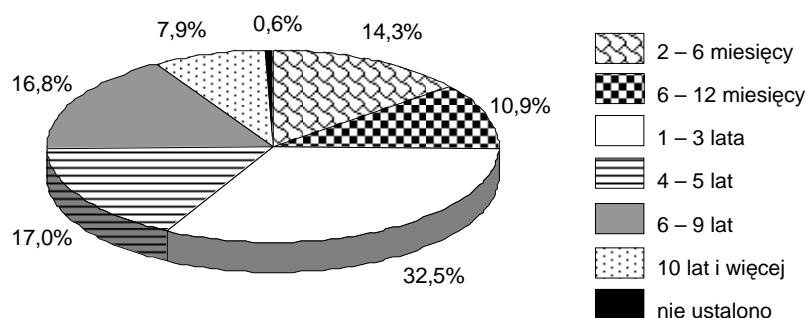
STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ MIESZKAJĄCYCH NA STAŁE WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Cudzoziemcy przebywający czasowo powyżej 2 miesięcy

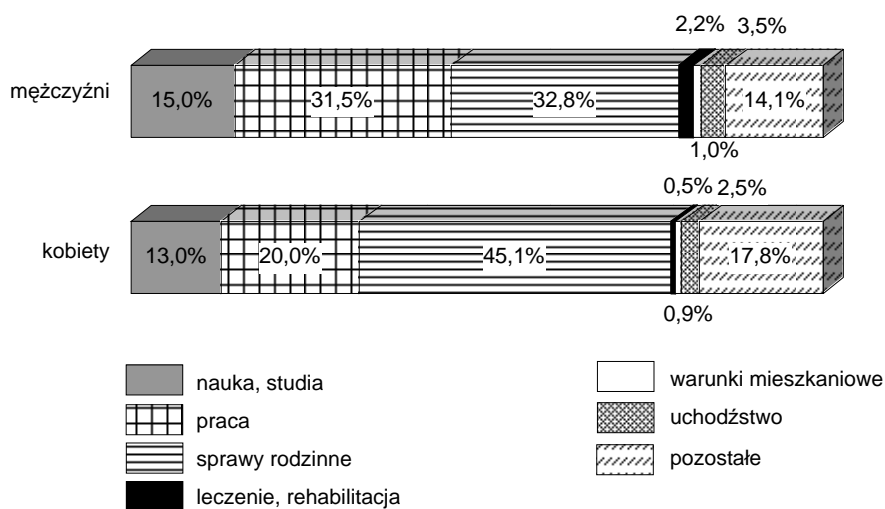
Cudzoziemcy nie posiadający karty stałego pobytu, czyli przebywający w województwie śląskim czasowo powyżej 2 miesięcy stanowili 23,4% wszystkich spisanych cudzoziemców w województwie. Większość stanowiły osoby przebywające w województwie śląskim co najmniej 12 miesięcy (74,8%). Prawie 89% cudzoziemców jako miejsce zamieszkania wybierało miasto.

STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW PRZEBYWAJĄCYCH CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG CZASU PRZEBYWANIA

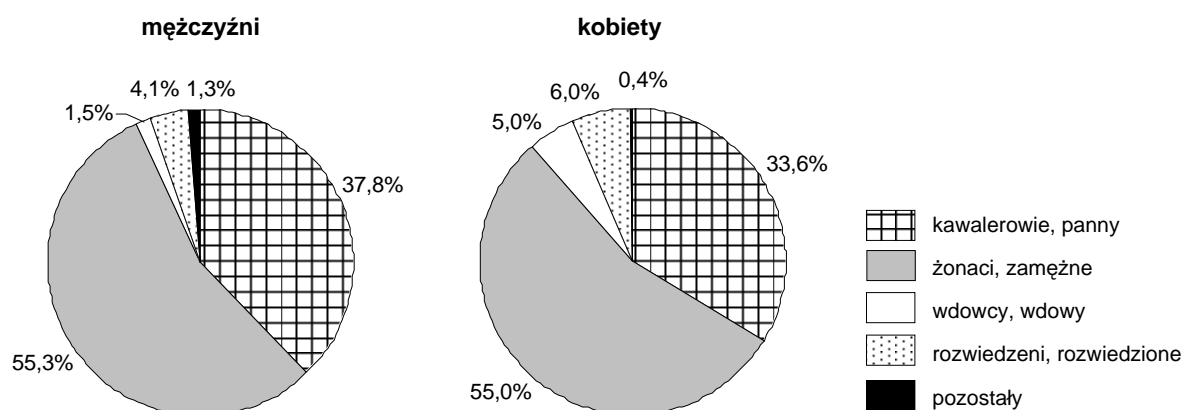
Analizując przyczyny przyjazdu cudzoziemców do województwa śląskiego wynika, że pobyt czasowy najczęściej wiązał się ze sprawami rodzinnymi, tak deklarowało 38,5% osób, w dalszej kolejności z pracą – 26,1%, edukacją – 14,1%, uchodźstwem – 3,0%, leczeniem, rehabilitacją – 1,4% oraz z warunkami mieszkaniowymi – 1,0%. Wśród osób, które swoje przybycie wiązały ze sprawami rodzinnymi odnotowano przewagę kobiet 54,3%, natomiast mężczyźni dominowali wśród osób uznających pracę jako najważniejszy powód przyjazdu (64,5%).

STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW PRZEBYWAJĄCYCH CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG PŁCI I PRZYCZYŃ PRZYJAZDU

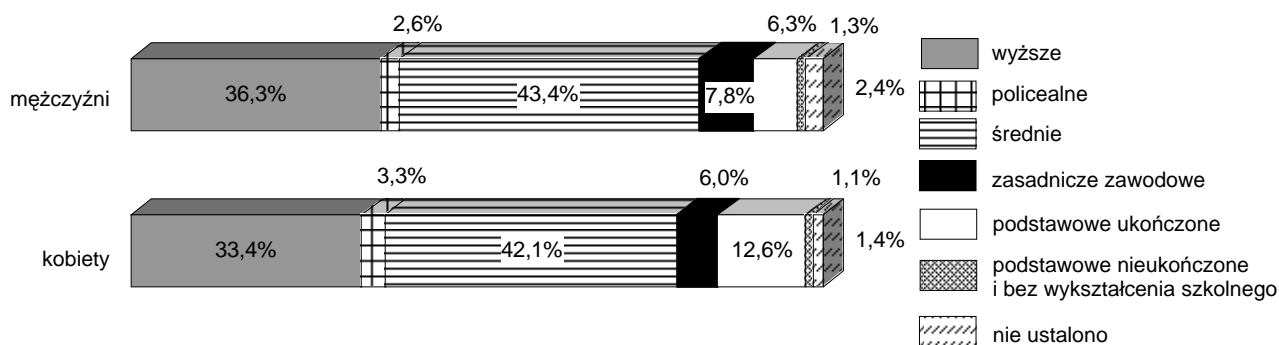
Wśród cudzoziemców w wieku 15 lat i więcej przebywających w województwie śląskim czasowo powyżej 2 miesięcy zdecydowanie przeważały osoby żonate lub zamężne (55,2%), z czego prawie 98% pozostawało w związkach małżeńskich. Odsetek kawalerów i panien osiągnął poziom 35,9%, natomiast osoby rozwiedzione oraz owdowiałe stanowiły niewielki odsetek omawianej populacji (odpowiednio: 5,0% oraz 3,1%).

STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ PRZEBYWAJĄCYCH CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG PŁCI I STANU CYWILNEGO PRAWNEGO

Prawie 43% cudzoziemców w wieku 13 lat i więcej przebywających w województwie śląskim czasowo ponad 2 miesiące legitymowało się wykształceniem średnim ogólnokształcącym i zawodowym, natomiast wykształceniem wyższym – 35,0% osób.

STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ PRZEBYWAJĄCYCH CZASOWO POWYŻEJ 2 MIESIĘCY WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

MIGRACJE DŁUGOOKRESOWE LUDNOŚCI W LATACH 1989 – 2002 NA PODSTAWIE BADANIA „ANKIETA MIGRACYJNA”

W badaniu migracji długookresowych w województwie śląskim wzięło udział 395,7 tys. osób (stanowili oni 11,2% biorących udział w badaniu w kraju). Około 356,3 tys. osób to była ludność mieszkająca stale i 39,4 tys. – ludność przebywająca czasowo (12 miesięcy i dłużej), a większość uczestników badania mieszkała w miastach (73,1% biorących udział w badaniu). Wśród ludności mieszkającej stale przeważały kobiety, natomiast wśród przebywających czasowo – mężczyźni.

Najczęstszą przyczyną zmiany miejsca zamieszkania były sprawy rodzinne. Była to najważniejsza przyczyna dla prawie 45% ludności mieszkającej stale oraz 37% ludności przebywającej czasowo 12 miesięcy i dłużej. Na drugim miejscu – wśród osób mieszkających stale – wymieniono warunki mieszkaniowe (prawie 37%), a zdecydowanie rzadziej jako przyczynę zmiany miejsca zamieszkania podawano pracę (12,6% mieszkańców stałych). Wśród ludności mieszkającej czasowo na drugim miejscu były wymieniane przyczyny związane z edukacją (21,4%), a w dalszej kolejności – przyczyny związane z pracą dla 18,4% i warunkami mieszkaniowymi – dla 17,4% osób.

Spośród ludności mieszkającej stale 46,8% stwierdziło, że wszystkie osoby z poprzedniego gospodarstwa zmieniły miejsce zamieszkania. Natomiast wśród osób przebywających czasowo 34,2% deklaroowało fakt takiej migracji, co może oznaczać, iż w większości migrowały pojedyncze osoby, a potwierdza to 63,2% ludności oświadczając, iż nie wszystkie osoby z poprzedniego gospodarstwa domowego zmieniły miejsce zamieszkania.

Badanie migracji długookresowych pozwoliło ustalić, jakie są dalsze plany migracyjne osób, które zmieniły miejsce zamieszkania na przestrzeni lat 1989 – 2002. Wyniki te były dość różnorodne. Wśród ludności mieszkającej stale odsetek osób uważających swoje obecne miejsce zamieszkania za docelowe był wyraźnie wyższy (75,3%), zwłaszcza ludności mieszkającej na wsi (81,7%), aniżeli wśród osób przebywających czasowo 12 miesięcy i dłużej (34,2%). W tej grupie ludności 47,2% mieszkańców wsi uznało swoje miejsce zamieszkania za docelowe.

STRUKTURA MIGRACJI DŁUGOOKRESOWYCH LUDNOŚCI W LATACH 1989 – 2002 WEDŁUG DECYZJI O DOCELOWYM MIEJSCU ZAMIESZKANIA

